

70 lat Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu 1946-2016

70 lat

Cechu Rzemiosł Różnych
i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu

1946-2016

ISBN: 978-83-64757-13-6

Muzeum Ceramiki w Bolesławcu
Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu

70 lat

Cechu Rzemiosł Różnych
i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu

1946-2016

Bolesławiec 2016

**SPONSORZY OBCHODÓW 70-LECIA
CECHU RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W BOLESŁAWCU**

KAZIMIERZ TRZEBIŃSKI
RAFAŁ TOMCZYK
WERONIKA BITOWSKA
RENATA ROSICKA
ELWIRA WALERA
KAROL KOWALSKI
ANDRZEJ DEBERNY
EDWARD ORAWIEC
MARZENA KRUK
GRAŻYNA MATCZAK
ELŻBIETA KŁONICKA
TOMASZ CHUCHRO
MIECZYŚLAW ŻURAW
ADOLF STUPIEC
MARIUSZ LEŚNIAK
MONIKA GREGORCZUK
ANDRZEJ ROGOZIŃSKI
WIOLETTA SOBKO-ZŁOTEK
ANTONI MAKOWSKI
KRZYSTYNA MIELNIK
JÓZEF IGRAS
JAN STAWIANY
ZDZISŁAW KLITYŃSKI
KRZYSZTOF BEDNARZ
MATYLDA KRYJAK
MARIAN ŁABA
DAVID DURAS

SŁAWOMIR NOZDRYN-PŁOTNICKI
URSZULA LUBCZYŃSKA
JOLANTA RABOŁ
RENATA LIWIŃSKA
BARBARA NIEDOSZYTKO
HENRYK NAWROT
ADAM BEDNARCZUK
MARTA SZEWERDA
WOJCIECH FORBOTKO
EDMUND OSTROWSKI
BRONISŁAW OLEŚ
WŁODZIMIERZ WALKOWIAK
KATARZYNA WALKOWIAK
MIROŚŁAWA NIZIOŁ
MIROŚŁAW WESELAK
ZOFIA MATYSIAK
ADELA SZANDROWSKA
DANUTA OSTROWSKA
BOLESŁAW BURYŁO
EDYTA MULARCZYK
DANUTA DRĄG
PRZEMYSŁAW GODEK
PRZEMYSŁAW NOWAK
ALEKSANDRA LELEK
ANGELIKA KOZIOŁ
ANGELIKA KŁONICKA

**MECENAT OBCHODÓW 70-LECIA
CECHU RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W BOLESŁAWCU**

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

**DOLNY
ŚLĄSK**

POWIAT BOLESŁAWIECKI

GMINA MIEJSKA BOLESŁAWIEC

GMINA BOLESŁAWIEC

GMINA GROMADKA

MIASTO I GMINA
NOWOGRODZIEC

GMINA OSIECZNICA

GMINA WARTA BOLESŁAWIECKA

Szanowni Państwo,

70. rocznica powstania Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu to piękna a zarazem ważna uroczystość dla nas wszystkich. To bowiem najlepszy przykład pracowitości, a przede wszystkim przedsiębiorczości mieszkańców powiatu bolesławieckiego. Za każdym razem, gdy przyjeżdżam w te strony i rozmawiam z ludźmi, rzuca mi się w oczy jedna rzecz. To ta specyficzna cecha naszego regionu - zaradność, upór i chęć do pracy. Od dziesięcioleci mieszkańcy tych terenów, aby realizować swoje marzenia, zarówno zawodowe, jak i prywatne musieli często zakasać przysłowiowe rękawy i ciężką pracą zadbać o przyszłość swoją i swoich bliskich. Nie mówię tego bez kozery. 70 lat temu podjęto bowiem bardzo ważną decyzję o powstaniu Cechu w Bolesławcu. W zamyśle pomysłodawców organizacja ta miała zrzeszać lokalnych rzemieślników, bronić ich interesów, rozwijać małą przedsiębiorczość, kultywować wielowiekowe tradycje rzemieślnicze, a przede wszystkim dbać o rozwój zawodowy i edukację młodego pokolenia. Swoje cele bolesławiecki Cech realizował, pomimo trudnej powojennej historii, z należytą starannością, kładąc nacisk na szkolenie młodzieży.

Z nieukrywaną satysfakcją mogę powiedzieć, że w ciągu minionych 70. lat działalności Cech przetrwał próbę czasu, pokonując po drodze wiele trudnych reform w zgodzie ze swoimi zasadami i wartościami.

Piękny jubileusz 70-lecia to najlepsza okazja, aby jeszcze raz podkreślić zasługi Cechu dla rozwoju gospodarczego i popularyzacji małej przedsiębiorczości w powiecie bolesławieckim. Dzięki Waszej mądrości, kompetencji a przede wszystkim wytrwałej pracy, wiele pokoleń mieszkańców zdobyło wymarzony zawód, podnosząc systematycznie swoje kompetencje. Jestem także pełen uznania dla Waszej działalności na rzecz integracji lokalnej społeczności oraz kultywowania tradycji.

Życzę Zarządowi i Członkom Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu kolejnych, równie owocnych lat pracy oraz satysfakcji z dokonań.

Z wyrazami szacunku i sympatii

Cezary Przybylski

Marszałek Województwa Dolnośląskiego

**DOLNY
ŚLĄSK**

**PATRONAT HONOROWY MARSZAŁKA
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO**

Szanowni Państwo,

Bolesławiecki Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości świętuje w tym roku 70-lecie istnienia. Przed kilkudziesięciu laty zrzeszał on pierwszych powojennych rzemieślników, którzy mocno zapisałi się we wspomnieniach mieszkańców naszego miasta. Cieszyli się oni szacunkiem i uznaniem. Pełnili ważne role w życiu społecznym i politycznym, udzielali się w wielu organizacjach branżowych i pozazawodowych.

Dziś działa na terenie miasta kolejne już pokolenie rzemieślników. Wiele zakładów to firmy rodzinne kontynuujące tradycje swych ojców i dziadków, a ich przedstawiciele niejednokrotnie wykonują ginące zawody.

Powstają także firmy wykorzystujące nowoczesne technologie. Rozwija się branża budowlana, mechaniczna, elektroniczna, gastronomiczna, fryzjerska. Rzemieślnicy są świetnie wykształceni i wyszkoleni. To prawdziwi Mistrzowie, którzy chętnie dzielą się swym doświadczeniem, kształcąc bolesławiecką młodzież. Przede wszystkim jednak służą mieszkańcom miasta i regionu.

Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu to więcej niż organizacja zawodowa. Przez lata działalności organizował zbiórki charytatywne, wspierał hufiec ZHP, pomagał dzieciom z Domu Dziecka. Świetnie układa się Jego współpraca ze szkołami różnego szczebla, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie miasta. Zrzeszeni w Cechu przedsiębiorcy godnie reprezentują Bolesławiec na wielu konferencjach i szkoleniach w Polsce i za granicą. Są otwarci na nowe inicjatywy, realizują liczne projekty, wymieniając doświadczenia z przedsiębiorcami z krajów europejskich.

Szanowny Zarządzie, Szanowni Członkowie Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości, z okazji Waszego Jubileuszu składam serdeczne gratulacje i życzę sukcesów w dalszej pracy zawodowej i społecznej.

Z wyrazami szacunku
Piotr Roman
Prezydent Miasta Bolesławiec

PATRONAT HONOROWY
PIOTR ROMAN
PREZYDENT MIASTA
BOLESŁAWIEC

**Szanowny Zarządzie,
Szanowni Członkowie Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości,**

Jubileusz 70-lecia Rzemiosła Powiatu Bolesławieckiego i Lwóweckiego to dobry czas na wspomnienia i podsumowania. Cieszę się, że w ciągu ostatnich kilkunastu lat miałem zaszczyt i satysfakcję współpracować z przedstawicielami rzemiosła Powiatu Bolesławieckiego. Ważne, że nasza współpraca oparta była na prawdziwym partnerstwie, wzajemnym zrozumieniu potrzeb i wspólnych celów.

Kształcenie zawodowe młodych mieszkańców i przygotowywanie ich do dorosłego życia było dla nas priorytetem. Pamiętajmy zawsze, że to dla nich wymyśliśmy nowe, innowacyjne sposoby na podnoszenie jakości pracy i nauki.

Wymyślone przez nas i systematycznie przeprowadzane konkursy „Najlepszy Nauczyciel Zawodu” oraz branżowe festiwale zawodowe (np. „Festiwal Fryzur”, „Festiwal Smaku”, „Murowany sukces” czy „Festiwal na 4 koła”) stały się znakiem rozpoznawczym bolesławieckiego Cechu i samorządu naszego powiatu. Wyznaczyły też drogi dla innych instytucji rynku pracy i samorządów, które z czasem przejęły nasze pomysły. Możemy być z tego dumni.

Życząc Członkom Zarządu Cechu i wszystkim Rzemieślnikom ciągłej motywacji do pracy z uczniami oraz zawodowych sukcesów, dziękuję za uświadomienie nam – urzędnikom – jak ważnym elementem powiatowego systemu edukacji jest kształcenie zawodowe prowadzone przez rzemieślników – przedsiębiorców.

Wierzę, że ewentualne reformy szkolnictwa zawodowego nie przeszkodzą polskiemu rzemiosłu w kreowaniu lokalnych rynków pracy i działań na rzecz rozwoju naszych miast, powiatów i całego kraju. Dobre praktyki obronią się same.

Z poważaniem
Dariusz Kwaśniewski
Starosta Bolesławiecki

PATRONAT HONOROWY

**DARIUSZ KWAŚNIEWSKI
STAROSTA
BOLESŁAWIECKI**

Zarząd Cechu w 2016 r. Siedzą od lewej: Podstarsza Cechu – Grażyna Matczak, Starsza Cechu – Marzena Kruk, Podstarszy Cechu – Edmund Ostrowski; stoją od lewej: członek Zarządu – Henryk Nawrot, członek Zarządu – Wioletta Sobko-Złotek, sekretarz – Matylda Kryjak, skarbnik – Jan Stawiany

„Wierni Bogu i Ojczyźnie”

W 2016 roku obchodzimy Jubileusz 70-lecia Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu. Przez wszystkie te lata bywało różnie, raz lepiej raz gorzej, jednak zrzeszenie przetrwało, dzięki zaangażowaniu, życzliwości i współpracy wielu Rzemieślników.

Przez 70 lat działalności na trwałe zapisali się Oni na kartach historii, poprzez aktywną pracę zawodową i społeczną na rzecz różnych środowisk. Pozostają wzorami dla kolejnych pokoleń, Ich działalność stanowi przykład postaw patriotycznych i obywatelskich.

Wiele sylwetek Rzemieślników zrosło się z dziejami Bolesławca. Zmieniały się nazwy, zakres działalności i członkowie Cechu, tak jak zmieniał się krajobraz miasta, powiatu i całego kraju. Rzemieślnicy odbudowywali nasze miasto po II wojnie światowej, uczestniczyli w jego rozwoju na każdym etapie oraz tworzyli i tworzą jego współczesną tożsamość. Swoją postawą starają się promować patriotyzm, uczciwość, etos pracy, być „Wierni Bogu i Ojczyźnie”.

Chcemy, aby działalność naszych Rzemieślników nie poszła w zapomnienie. Choć wiemy, że pozostają Oni w pamięci mieszkańców miasta, chcemy pozostawić po nich trwałą ślad, jakim jest niniejsze wydawnictwo. Dlatego też z okazji jubileuszu dedykujemy Im tę książkę.

Dziękujemy za wszystkie lata Waszego zaangażowania oraz pracy na rzecz bolesławieckiego i lwóweckiego rzemiosła.

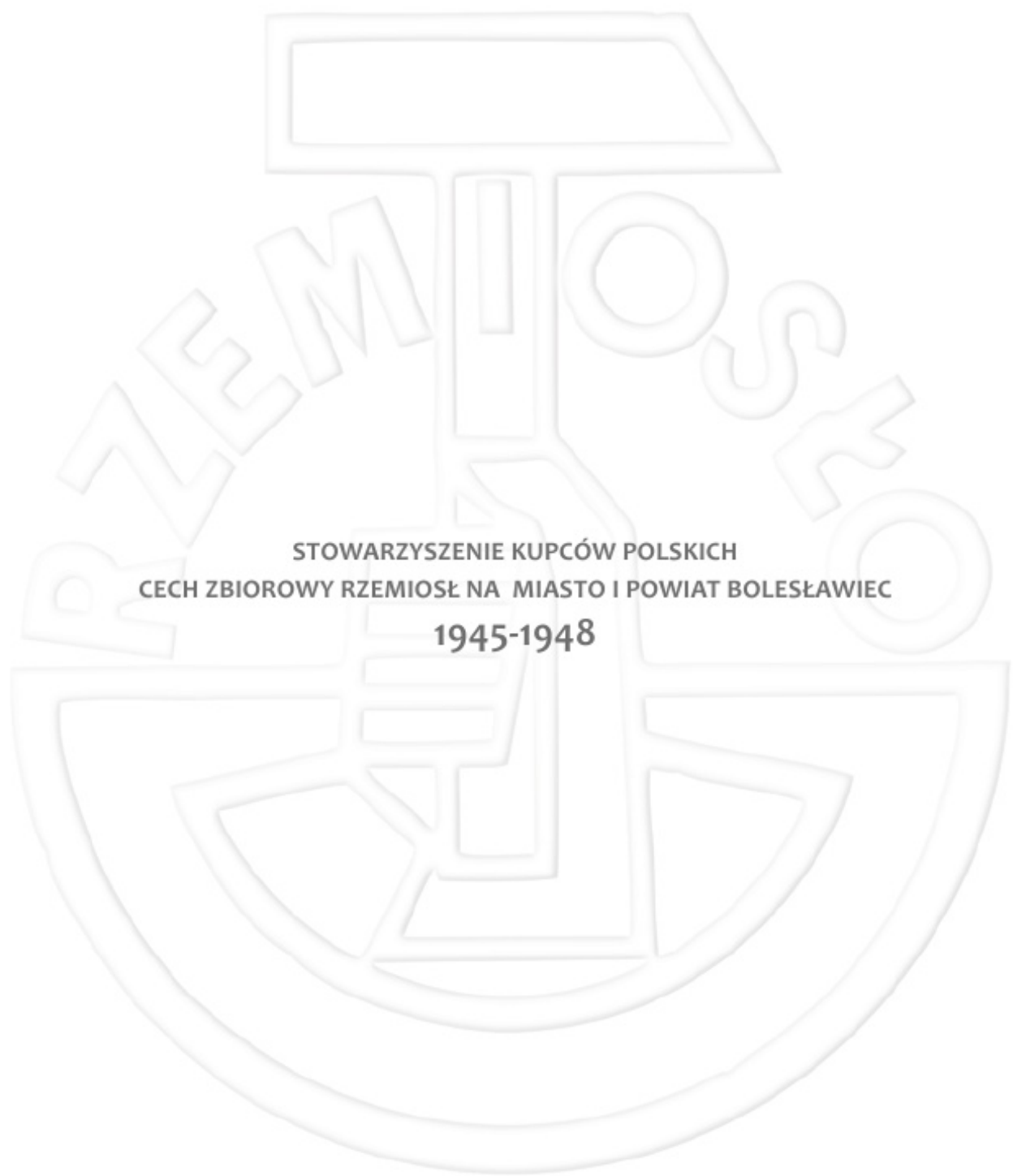
Zarząd i Kierownictwo
Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu

SPIS TREŚCI

STOWARZYSZENIE KUPCÓW POLSKICH, CECH ZBIOROWY RZEMIOŚŁ NA MIASTO I POWIAT BOLESŁAWIEC 1945-1948	10
CECH WĘDLINIARZY, CECH RZEMIOŚŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU 1948-1989	20
CECH RZEMIOŚŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU 1989-1999	38
DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA I SOCJALNA CECHU DO ROKU 1999	46
CECH RZEMIOŚŁ RÓŻNYCH I MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 1999 – 2016	50
ANEKSY	58
WYKAZ STARSZYCH CECHU.....	59
WYKAZ CZŁONKÓW ZARZĄDÓW CECHU	60
WYKAZ KIEROWNIKÓW BIURA CECHU	60
WYKAZ ILOŚCIOWY CZŁONKÓW CECHU / ZAKŁADÓW	61
WYKAZ RZEMIEŚLNIKÓW I KUPCÓW Z TERENU MIASTA I POWIATU BOLESŁAWIECKIEGO Z ROKU 1947	61
WYKAZ RZEMIEŚLNIKÓW Z TERENU MIASTA I POWIATU BOLESŁAWIECKIEGO Z ROKU 1949	64
WYKAZ ZAKŁADÓW RZEMIEŚLNICZYCH ZRZESZONYCH W CECHU W ROKU 2016	67

**STOWARZYSZENIE KUPCÓW POLSKICH
CECH ZBIOROWY RZEMIOSŁ NA MIASTO I POWIAT BOLESŁAWIEC
1945-1948**

Po II wojnie światowej na Dolny Śląsk napłynęła ludność z wielu stron świata. Wśród osadników byli rzemieślnicy i kupcy, którzy zaczęli, szczególnie w większych miastach, uruchamiać zakłady usługowe, warsztaty i sklepy. Mający niekiedy długoletnie doświadczenie zawodowe rzemieślnicy zaczęli dążyć do powstania struktur cechowych w oparciu o przedwojenne wzory.

Na terenie Dolnego Śląska bardzo szybko zaczęto tworzyć zrzeszenia cechowe. W lipcu 1945 r. powstał Wojewódzki Cech Kominiarzy we Wrocławiu, w sierpniu – Cech Fryzjerów i Perukarzy w Jeleniej Górze, Cech Zbiorowy w Jaworze oraz Cech Piekarzy i Cukierników w Jeleniej Górze. W sumie w 1945 r. powstało na tym obszarze 43 cechy. Większość Cechów branżowych – 76 – powstała w roku 1946. W tej grupie znalazł się również Cech Zbiorowy Rzemiosł na miasto i powiat Bolesławiec. W 1947 r. utworzono jedynie 12 cechów. Wśród wszystkich 131 cechów utworzonych w latach 1945–1947 na terenie Dolnego Śląska, były 24 cechy zbiorowe. Później niż organizacja bolesławiecka powstały tylko 2 cechy zbiorowe – w Górze Śląskiej i Środzie Śląskiej.

Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy było m.in. wolniejsze zaludnianie miasta i powiatu Bolesławiec, spowodowane zniszczeniami oraz dużą liczbą stacjonujących na tym terenie wojsk sowieckich. Największa fala osadnictwa przypadła na 1946 r. Osiedleńcy przybyli z różnych stron świata, trudnili się różnymi zawodami i posiadali różne wykształcenie. Wśród nich znaczną grupę stanowili kupcy i rzemieślnicy, którzy mieli być odpowiedzialni za odbudowę miasta i normalizację życia. Niezwykle ważną rolę pełnili piekarze czy masarze, zapewniający wyżywienie mieszkańcom.

STOWARZYSZENIE KUPCÓW POLSKICH

16 grudnia 1945 r. powstało w Bolesławcu Stowarzyszenie Kupców Polskich, którego zarząd stanowili: Józef Damian (ur. 1915 r. w Budapeszcie, ślusarz) – prezes, Władysław Orzeł – wiceprezes, Kazimierz Jampoł – sekretarz, Piotr Komosiński – skarbnik, Tadeusz Serwatka i Józef Tarnawski – członkowie zarządu. Oprócz Józefa Tarnawskiego, wszyscy członkowie zarządu byli członkami PSL Stanisława Mikołajczyka, czyli największego, legalnego ugrupowania politycznego, które jawnie przeciwstawiało się sowietyzacji Polski. Bolesławieckie Stowarzyszenie Kupców przez pierwsze miesiące, do lutego 1946 r., zajmowało się m.in. sprawami czynszów za

lokale użytkowe.

W marcu 1946 r. doszło do intensyfikacji działań lokalnego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego przeciwko miejscowym strukturom PSL. Utrudniano pracę partii, zamykano koła, UB wszczęło śledztwo przeciwko członkom PSL. Przynależność do PSL stała się problematyczna i niebezpieczna. Los PSL, a także związanego z nim Stowarzyszenia Kupców Polskich, został definitywnie przypieczętowany aresztowaniem prezesa Józefa Damiana i wymuszeniem na nim oficjalnego rozwiązania partii, które nastąpiło 25 kwietnia 1946 r. Ostatecznie Stowarzyszenie Kupców Polskich przestało istnieć wiosną 1946 r.

CECH ZBIOROWY RZEMIOSŁ NA MIASTO I POWIAT BOLESŁAWIEC

10 lipca 1946 r. władze powiatowe, na wniosek Izby Rzemieśniczej z Wrocławia, wystosowały pismo do podległych im burmistrzów Bolesławca i Nowogrodzka, aby wezwały wszystkich rzemieślników do stawienia się na spotkanie w Bolesławcu. Na zebraniu, którego celem było powołanie Cechu Zbiorowego, mieli stawić się przedstawiciele Izby z Wrocławia, starostwa, kierownicy Referatu Przemysłowego i Referatu Apropozycji i Handlu. 29 lipca 1946 r. w Bolesławcu zorganizowano zebranie, w czasie którego powołano Cech Zbiorowy Rzemiosł na miasto i powiat Bolesławiec. W skład zarządu weszli: Andrzej Czupkiewicz (ur. 1901 r. w Drohobyczu, mistrz wędliniarski) – Starszy Cechu, Alfred Kotowski (ur. 1898 r. w Brodach, piekarz, do Bolesławca przybył w maju 1945 r.), Marian Kuśnierz (mistrz szewski), Adam

Kowalski (ur. 1907 r. w Drohobyczu, zegarmistrz, do Bolesławca przybył I transportem zorganizowanym 17 września 1945 r.). Siedzibą Cechu był lokal przy ul. A. Mickiewicza 6 w Bolesławcu.

Rzemieślnicy wywarli ogromny wpływ na odbudowę miasta i zapewnili jego sprawne funkcjonowanie już w pierwszych powojennych latach. Do ich zadań należało przede wszystkim zaopatrzenie miasta w żywność. W pierwszym zachowanym wykazie, dotyczącym składek wpłaconych przez członków Cechu za miesiąc sierpień 1946 r. widnieją następujące nazwiska rzemieślników:

z Bolesławca: Władysław Kowalczyk (masarz), Józef Brzozowski (piekarz), Władysław Borowiecki (masarz), Hieronim Raj (masarz), Henryk Misiak, Jan Szyda (piekarz), Władysław Oprzański, Alfred Kotowski (pie-

Ogłoszenie

W dniu 29. VII. b. r. o godzinie 11-tej rano odbędzie się w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego w Bolesławcu,

zgromadzenie wszystkich rzemieślników

na terenie powiatu Bolesławca.

Przedmiotem zebrania będzie zorganizowanie cechów względnie Cechu Zbiorowego.

Na dzień ten przyjeżdża Delegat Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu. Wszyscy rzemieślnicy obowiązkowo przybędą na dzień wyznaczony.

Bolesławiec, dnia 24. VII. 1946 r.

Kier. Ref. Przemysł.:
Mgr. Emil Wallach

Starosta Powiatowy:
Mgr. K. Bieniaszek.

Red. Pismo: Bolesławiec - 19

karz), Stanisław Rynowiecki (ślusarz), Adam Kowalski (zegarmistrz); z Grodowa (ob. Nowogrodziec): Władysław Słociński (rzeźnik-masarz), Wincenty Jaśkowski (rzeźnik-masarz), Franciszek Stangret, Tadeusz Polito-wicz, Edmund Rojewski (piekarz), Józef Łażewski, Ste-

lesławieckiego, Karol Lazar – Prezes Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu, Aleksander Wrona – Przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej, ksiądz Andrzej Gromadzki – dziekan bolesławiecki, Pukasiewicz – Dyrektor Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu, pro-

PEŁNOMOCNIK RZĄDU R. P.
na Obwód *Nr. 36*
w Bolesławcu

Bolesławiec dnia *18/ stycznia* 1946 r.

Potwierdzenie zgłoszenia przedsiębiorstwa

wydanego na podstawie art. 7 rozporządzenia Prez. R. P. z dn. 7. VI. 1927 r.
(Dz. U. R. P. 53, poz. 468)

Firma (nazwa przedsięb.)
Imię i nazwisko właśc. *Komosiński Piotr*

Rodzaj przemysłu
(przedmiot przedsięb.) *sklep. masarsko rzeźniczy.*

Miejsce prowadzenia przedsięw. *Bolesławiec ul. Roli Lymirskiego Nr. 11*

Przynależność państwowa *Polska.*

Imię i nazwisko kierownika
powiernika, dzieniszewcy *Komosiński Piotr*

Miejsce zamieszkania *ul Roli Lymirskiego. Nr. 11*

Nr. Rejestru *18.* Oplatek stempłowa *20* zł uiszczono.

Nieodpowiednie skreślić.

PEŁNOMOCNIK RZĄDU R. P.
Drukarnia Unifikacyjna, Wrocław, Grodzka 10.

[Red signature]
Pełnomocnik Rządu R. P.

Potwierdzenie zarejestrowania sklepu masarsko-rzeźniczego Piotra Komosińskiego w Bolesławcu z dnia 18.01.1946 r.

fan Wybierzyski (zegarmistrz); z Żelczowa (ob. Gościszów): Karol Ładocha (kowal); z Łąkowic Górnych (ob. Kraśnik Górny): Jan Świerczyński; z Książkowic (ob. Milików): Adam Gałek.

W końcu 1946 r. w Bolesławcu pracowało 106 rzemieślników i kupców, w 1947 r. – 107 (w tym 67 rzemieślników i 40 kupców). Według wykazu z 1949 r. grupa samych rzemieślników na terenie powiatu liczyła 86 osób. Dominowali piekarze, rzeźnicy i szewcy. Wśród nazwisk rzemieślników tego czasu pojawiają się również Marceli Najder (aptekarz) oraz Rudolf Skorupa (fotograf).

Ważnym wydarzeniem w życiu bolesławieckiego Cechu było poświęcenie sztandaru, które miało miejsce 26 października 1947 r., Dokonał go ks. bp dr Karol Milik z Wrocławia, protektorat poświęcenia sztandaru objęli: Jan Kumosz – starosta powiatu bo-

lesławieckiego, Karol Lazar – Przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej w Bolesławcu. Komitet wykonawczy tworzyli: Andrzej Czupkiewicz – Starszy Cechu, Alfred Kotowski – Podstarszy Cechu, Zygmunt Sądziowski – sekretarz, Adam Kowalski – skarbnik. Do pocztu sztandarowego wyznaczono Michała Padewskiego, Stanisława Rynowieckiego i Jana Pstrożnego. Godność rodziców chrzestnych sztandaru przyjęli: Franciszek Ciastoń – wicestarosta, inż. Napoleon Markiewicz – burmistrz Bolesławca, Ryszard Grochowski – pierwszy sędzia Sądu Powiatowego, Franciszek Mizerka – kierujący restauracją „Bydgoszczanka”, mistrz tokarski, inż. Tadeusz Markowski – dyrektor kopalni kwarcytów, Władysław Tatarczan – przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, dyrektor szkoły podstawowej i zawodowej, Marian Królikowski – dyrektor gimnazjum,

LP.	RZEMIEŚLNICY W ROKU 1947	BOLESŁAWIEC	MIEJSCOWOŚCI Z POWIATU	RAZEM
1.	FOTOGRAFOWIE	1	0	1
2.	FRYZJERZY	0	1	1
3.	INTROLIGATORZY	1	0	1
4.	KOŁODZIEJE	0	3	3
5.	KOWALE	0	8	8
6.	KRAWCY	4	0	4
7.	PIEKARZE	10	14	24
8.	RZEŹNICY	7	4	11
9.	STOLARZE	0	1	1
10.	SZEWCY	1	4	5
11.	ŚLUSARZE	4	0	4
12.	WULKANIZATORZY	1	0	1
13.	ZEGARMISTRZE	1	2	3
RAZEM		32	35	67

Wykaz rzemieślników z terenu powiatu i miasta Bolesławiec z roku 1947

LP.	KUPCY W ROKU 1947	BOLESŁAWIEC	MIEJSCOWOŚCI Z POWIATU	RAZEM
1.	SKLEPY SPOŻYWCZE	15	0	15
2.	TOWARY TEKSTYLNE	2	0	2
3.	GALANTERIA	1	0	1
4.	TOWARY MIESZANE	5	0	5
5.	DROGERIA	1	0	1
6.	SPRZEDAŻ NACZYŃ KUCHENNYCH	1	0	1
7.	PAPIER I PRZYBORY PIŚMIENNE	1	0	1
8.	KSIĘGARNIA	1	0	1
9.	ZAKŁAD JUBILERSKO-ZEGARMISTRZOWSKI	1	0	1
10.	SPRZEDAŻ WĘDLIN	1	0	1
11.	NAPRAWA RADIOODBIORNIKÓW	1	0	1
12.	APTEKA	1	0	1
13.	DOM HANDLOWY	1	0	1
14.	RESTAURACJE	7	0	7
15.	CUKIERNIA	1	0	1
RAZEM		40	0	40

Wykaz kupców z terenu powiatu i miasta Bolesławiec z roku 1947

Do Cechu Zbiorowego w Rolesławcu wplacili:

Wpisowe 100 zł.

miesięczna wkładka za sierpień 1946
50 zł.

ob. Słocinski Wład., Grodów Strzelecka 23	"	
ob. Jasłowski Wincenty Rynek 14	"	
ob. Stanget Franc. Rynek 16	"	
ob. Politowicz Tadeusz Rynek 17	"	
ob. Rojewski Edmund Lubaska 1	"	
ob. Łażewski Józef Rynek 11	"	
ob. Wybierzynski Stefan Stalina 14	"	
<hr/>		
ob. Kowalonyk Władysław Bolesławiec Stalina 13	"	
ob. Brzozowski Józef Roli Zymierskiego 15	"	
ob. Borowiecki Władysław Szopna 10	"	
ob. Raj Hieronim Roli Zymierskiego 48	"	
ob. Misiak Henryk Wolności 3	"	
ob. Szyda Jan 3-go Maja 7	"	
ob. Oprzanski Władysław Pl. Limanowskiego 30	"	
ob. Kotowski Alfred Zacisze 6	"	
ob. Ryncwiecki Stanisław Roli Zymierskiego 50	"	
ob. Kowalski Adam Kutuzowa 9	"	500 zł. datek dobrow.
~~ob. Kowalski Adam~~	"	
<hr/>		
ob. Ładocha Karol, Zelczów 262	"	
ob. Swierczynski Jan, Łakowice Górne 20	"	
ob. Gałek Adam, Książkowiec 133	"	

Razem: $\frac{100.20}{2.000 \text{ zł}}$ $\frac{50.20}{1000 \text{ zł}}$

2.000
1000
500

razem 3.500 zł

Try tysiąc pięset zł.

Dupkiewicz

15.

Właściciel pierwszej bolesławieckiej apteki – „pod Gwiazdą” – Marcell Najder (pierwszy z prawej) z pracownikami

Wnętrze Apteki „pod Gwiazdą” – z lewej Pola Najder

Pracownicy Apteki „pod Gwiazdą”

Bolesław Krause – fryzjer, kpt. Władysław Polański – kierownik wydziału aprowizacji Powiatowej Rady Narodowej, Władysław Kowalczyk – piekarz, dr Erazm Orski – prawnik, Feliks Niebieszczański – naczelnik Urzędu Skarbowego, Czesław Dujanowicz – inspektor szkolny, Zbigniew Aliński – kierujący restauracją „Lwowianka” (potem „Piast”), Emilian Doubrawa – kapitan i lekarz, kpt. Bolesław Korman – pierwszy komendant RKU, Rudolf Skorupa – pierwszy fotograf, Józef Kłosowski – lekarz, założyciel i pierwszy dyrektor szpitala, Piotr Komosiński – masarz, Edward Rogowski – burmistrz Nowogrodźca, Józef Jurasik – kierujący restauracją a także: Maria Kowalska, Marta Mizerka, Stanisława Puchalska, Maria Doubrawa, Janina Kumosz, Stefania Markowska, Stanisława

Otrębowa, Zofia Krzyżanowska, Janina Krause, Stefania Orzechowa, Aniela Grochowska, Zofia Kłosowska, Wanda Niebieszczańska, Danuta Skorupa, Stanisława Korman, Maria Dujanowicz, pani Alińska, pani Tatarczan, Helena Ciastoń, Regina Sadzikowska, Maria Padewska.

Na sztandarze Cechu z jednej strony widniały wyhaftowane godło państwowe i herb miasta, a z drugiej wizerunek św. Rodziny (św. Józef był patronem Cechu) i napis „Bóg, Honor, Ojczyzna”. Wyszyty był na nim również rok powstania Cechu Zbiorowego w Bolesławcu – 1946 r. Wizerunek świętych zaszyto przed wystąpieniem członków Cechu w pochodzie 1-majowym. Któregoś roku sztandar został wysłany na wojewódzką uroczystość do Wrocławia i nigdy nie wrócił do Bolesławca.

PROGRAM:

- godz. 7:00 Zbiórka członków delegacji i zaproszonych gości w lokalu Cechu Zbiorowego przy ul. Mickiewicza 6.
- 8:00 Msza św. Pontyfikalna i poświęcenie sztandaru przez J. E. ks. Biskupa Dr. Karola Milika, Administratora Apostolskiego Dolnego Śląska. Po nabożeństwie powrót do lokalu Cechu Zbiorowego, gdzie nastąpi powitanie władz i delegacji.
- Część oficjalna: przemówienia, uchiłanie gwizdat i wpięwanie się do księgi pamiątkowej. Po zakończeniu części oficjalnej reprezentacyjne śniadanie dla Gości, Delegatów i Członków.
- 20:00 Wspólna zabawa w salach Cechu Zbiorowego, ul. Mickiewicza 6 (Dom Sirowniczka Demotograficznego).

Gości zamiejscowych informuje sekretariat Cechu ul. Mickiewicza 6, tel. 150 i skarbnik Cechu, ul. Kutuzowa 5, tel. 74.

Wstęp na poświęcenie i zabawy ściśle za zaproszeniem.

Drukarnia Państwowa w Bolesławcu, Zam. 415-1047

**CECH ZBIOROWY RZEMIOSŁ
NA MIASTO I POWIAT BOLESŁAWIEC (D. Śląsk)**

Ma zaszczyt zaprosić na

26. UROCZYSTOŚĆ
POŚWIĘCENIA 10.
SZTANDARU

1947

Ob. Skarbnik Kowalski Adam
Bolesławiec, Kutuzowa 5.

Poświęcenia sztandaru dokona
JEGO EKSCYCELNCJA Ks. BISKUP DR KAROL MILIK
Administrator Apostolski Dolnego Śląska.

Protoktorat poświęcenia sztandaru raczyli objąć:

- Ob. **KUMOSZ JAN**, Starosta pow. bolesławieckiego
Ob. **ks. LAZAR KAROL**, Prezes Izby Rzem. we Wrocławiu
Ob. **WRONA ALEXANDER**, Przew. P. B. N. w Bolesławcu

- Ks. GROMADZKI ANDRZEJ**, Działan bolesławiecki
Ob. **PUKASIEWICZ**, Dyrektor Izby Rzem. we Wrocławiu
Ob. **Prof. SZAFRAN TADEUSZ**, Przew. M. B. N. w Bolesławcu

KOMITET WYKONAWCZY:

Czapkiewicz Andrzej, Starszy Cechu
Kotowski Alfred, Podstarszy Cechu
Sadzikowski Zygmunt, Sekretarz
Kowalski Adam, Skarbnik

POCZET SZTANDAROWY:

Pański Michał
Rynowicki Stanisław
Postroży Jan

Godność Rodziców Chrzestnych przyjąć raczyli Ob. Ob.

Ciastoń Franciszek, Vice Sirowan
Inł. Markiewicz Napoleon
Sędzia Grochowski Ryszard
Mizerka Franciszek
Inł. Markowski Tadeusz
Dyr. Tatarczan Władysław
Dyr. Królkowski Marian
Krause Bolesław
Kapit. Polański Władysław
Kowalczyk Władysław
Dr. Orski Erazm

Kowalska Marta
Mizerka Marta
Pochalska Stanisława
Dobrańska Maria
Kumosz Janina
Markowska Stefania
Orzechowa Stanisława
Krypianowska Zofia
Krause Janina
Orzechowa Stefania
Grochowska Anzela

Niebieszczański Feliks, Nacz. Urz. Sk.
Insp. Dujanowicz Czesław
Alński Zdzisław
Kapit. lek. Dobrański Emilian
Kapit. Korman Bolesław, Kom. R.K.U.
Storupa Rudolf
Dr. Kłosowski Józef
Bomostński Piotr
Bogowski Edward, Burm. Nowogrodzka
Jurasiak Józef

Kłosowska
Niebieszczańska Wanda
Skorupa Danuta
Korman Stanisław
Dujanowicz Maria
Alinka
Tatarczan
Ciastoń Helena
Sadzikowska Regina
Podczaska Maria

Zaproszenie na uroczystość poświęcenia sztandaru Cechu Zbiorowego w dniu 26.10.1947 r.

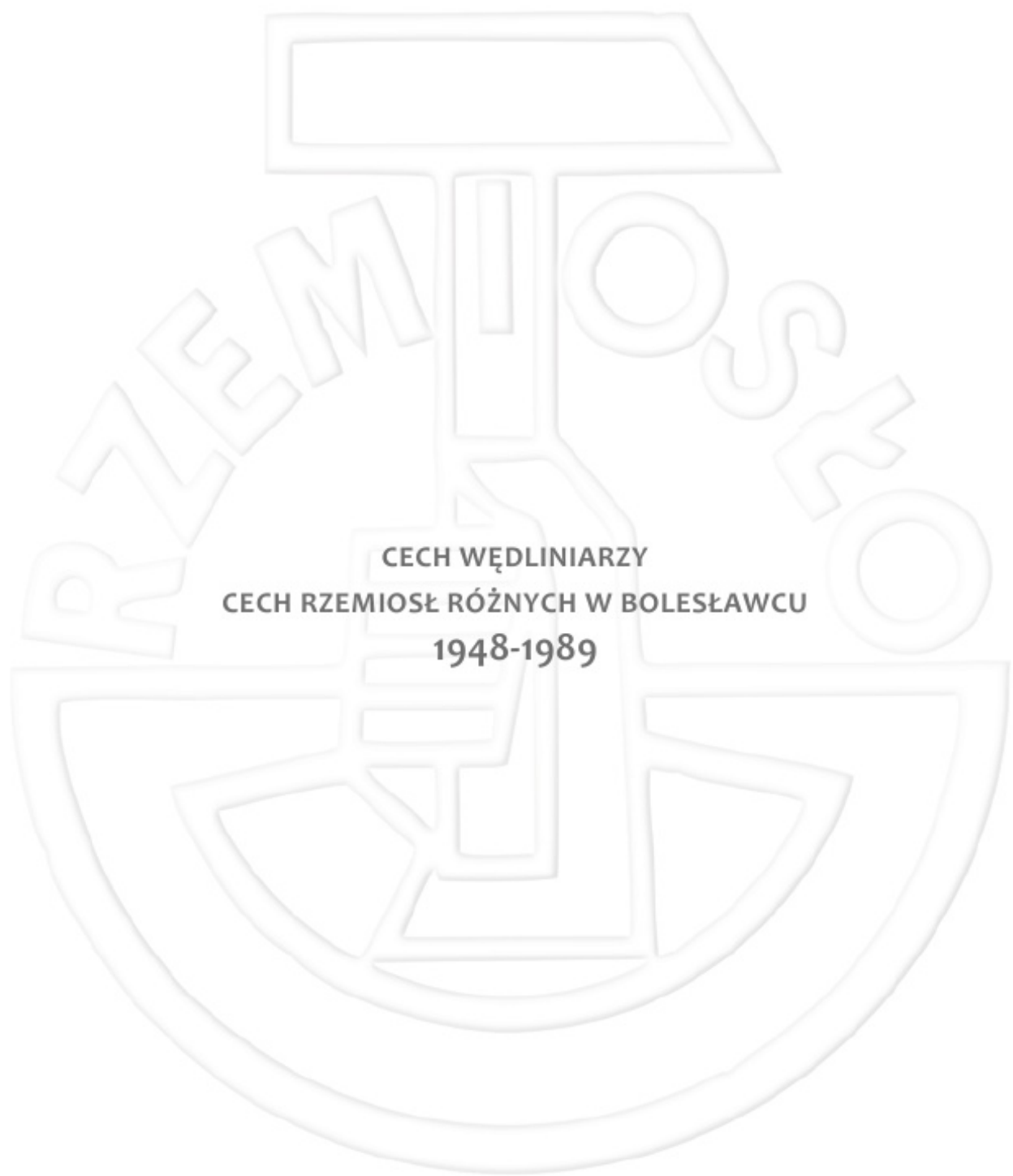

Członkowie Cechu Zbiorowego z nowym sztandarem, 1947 r.: I rząd od lewej: Zygmunt Krzyżanowski, Stanisław Rynowiecki, Jan Postrożny, Bieda, Marian Kuśnier, Adam Kowalski; II rząd od lewej: Kulczycki, Władysław Maj, Bolesław Krauze, Zygmunt Holka; III rząd od lewej: Franciszek Mizerka, Marcin Chorzempa, Edmund Jagielski, Zygmunt Sadzikowski; IV rząd od lewej: Ludwik Orzech, Michał Bigosiński, Michał Padewski; V rząd od lewej: Andrzej Czupkiewicz, Józef Kubiak, Włeczysław Kapusto; VI rząd od lewej: Piotr Komosiński, Władysław Grzęda

Zakład zegarmistrzowski Adama Kowalskiego, 1947 r.

**CECH WĘDLINIARZY
CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU
1948-1989**

CECH WĘDLINIARZY, CECH RZEMIOŚŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU 1948-1989

W 1948 r. nastąpiła reorganizacja struktur cechowych w Polsce. Dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. wprowadzono obowiązek przynależności do cechu wszystkich rzemieślników oraz nakaz łączenia cechów w okręgowe związki. Dekret określał kilka typów cechów: wojewódzkie, kilkuokręgowe, okręgowe, rejonowe i powiatowe. Drugi dokument – z dnia 21 kwietnia 1948 r. – powierzał izbom rzemieślniczym nadzór nad cechami i ich związkami w zakresie finansów i działalności statutowej. Konsekwencją wprowadzenia dekretów było rozwiązanie wszystkich cechów na Dolnym Śląsku (z wyjątkiem dwóch cechów wojewódzkich), w tym bolesławieckiego.

W wyniku tych zmian w 1948 r. powstało 121 nowych, przymusowych cechów z zarządami komisarycznymi oraz 6 okręgowych związków cechów. W Bolesławcu powstał Cech Wędliniarzy, będący prawnym następcą zlikwidowanego Cechu Zbiorowego, obejmujący swoim zasięgiem powiat bolesławiecki i lwówecki. Cech wpisano do rejestru cechów prowadzonego przez Wojewodę Wrocławskiego pod nr 112/48. 12 sierpnia 1948 r. nadano mu statut. Rzemieślnicy innych branż z terenu powiatu bolesławieckiego przynależeli także do cechów okręgowych zlokalizowanych w Jeleniej Górze, Lwówku i Zgorzelcu.

W 1949 r. na terenie powiatu bolesławieckiego funkcjonowało 86 zakładów rzemieślniczych. Dominowali piekarze, rzeźnicy i szewcy.

Kolejna zmiana organizacyjna nastąpiła na początku lat 50. XX w. 15 lutego 1950 r. Wojewoda Wrocławski opublikował zarządzenie nr P.R.-Ch/1/50, w którym, z dniem 1 marca 1950 r. powołał m.in. 30 cechów rzemiośł różnych, zrzeszających wszystkich rzemieślników z poszczególnych powiatów. W ten sposób doszło do przemianowania Cechu Wędliniarzy na Cech Rzemiośł Różnych w Bolesławcu. Zarządy cechów były sprawowane komisarycznie. W dniu 16 grudnia 1950 r. został zatwierdzony przez Prezydium PRN w Bolesławcu statut Cechu. Cech podlegał Izbie Rzemieślniczej we Wrocławiu za pośrednictwem Okręgowego Związku Cechów w Legnicy.

Działalność Cechu była mocno ograniczana, władze dążyły do tworzenia spółdzielni i likwidacji wszelkich form prywatnej działalności gospodarczej. Na prywatnych przedsiębiorców nałożono wysoki, rujnujący podatek zwany domiarem, który w obliczu zamykania hurtowni, będących źródłem zaopatrzenia sklepów i warsztatów, zmusił do przeniesienia się wielu rzemieślników do spółdzielni pracy. Cech borykał się z wieloma problemami. Z arkuszy kontroli, przeprowadzonych w latach 1951–1952 przez Izbę

LP.	RZEMIEŚLNICY W ROKU 1949	BOLESŁAWIEC	MIEJSCOWOŚCI Z POWIATU	RAZEM
1.	CUKIERNICY	1	0	1
2.	ELEKTROMECHANICY	1	0	1
3.	FOTOGRAFOWIE	3	0	3
4.	FRYZJERZY	3	2	5
5.	INSTALATORZY	1	0	1
6.	KOŁODZIEJE	1	1	2
7.	KOMINIARZE	1	1	2
8.	KOWALE	0	9	9
9.	KRAWCY	5	2	7
10.	MOSIĘŻNICY	1	0	1
11.	PIEKARZE	12	5	17
12.	RZEŹNICY I WĘDLINIARZE	10	5	15
13.	STOLARZE	1	1	2
14.	SZEWCY	11	2	13
15.	ŚLUSARZE	3	0	3
16.	ŚLUSARZE SAMOCHODOWI	1	0	1
17.	ZEGARMISTRZE	3	0	3
RAZEM		58	28	86

Rzemieślnicy z terenu miasta i powiatu Bolesławiec w roku 1949

WOJEWODA

Wrocławski

L. dz.

PZAH-11-1/41

Wrocław

dnia

12/1

1948 r.

ZARZĄDZENIE

Na podstawie art. 160 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53 poz. 458) w brzmieniu dekretu z dnia 3 kwietnia 1948 r. o częściowej zmianie prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 130) powołuję:

Cech *Wędliniarski* w *Bolesławcu*

i nadaje mu dołączony do niniejszego statut.

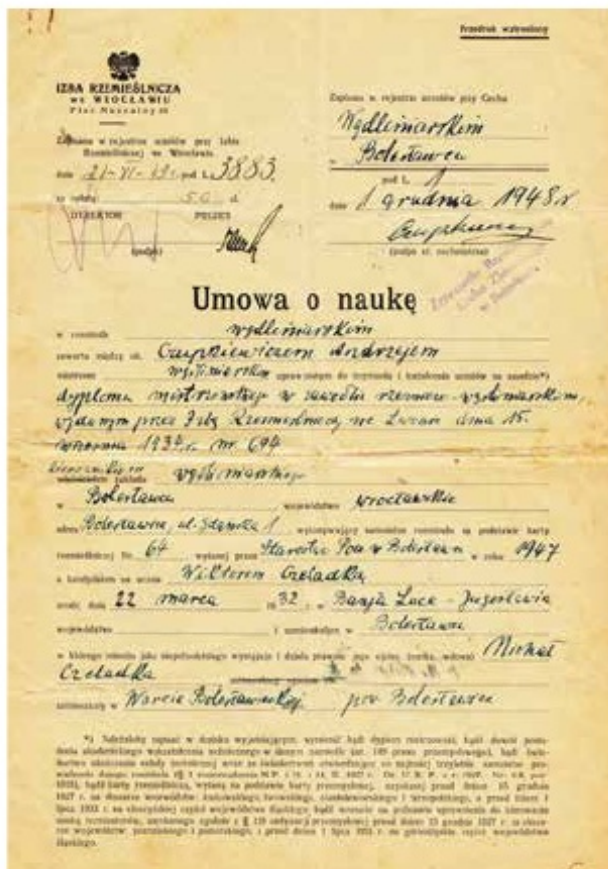
Cech został wpisany do rejestru cechów tutejszego urzędu pod liczbą rejestru *112/48*

Załącznik: statut.

Wojewoda
[Signature]
Zbigniew
Wojewoda

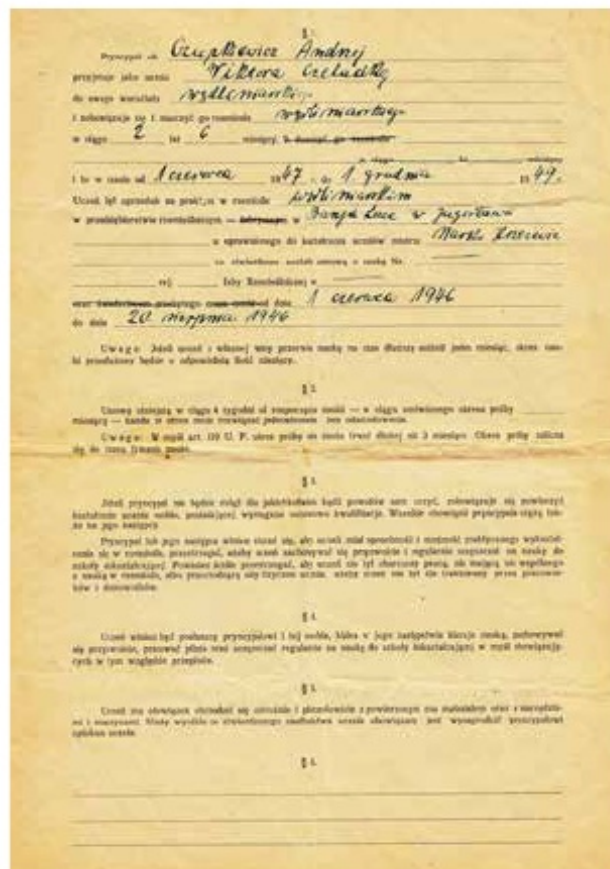

Umowa o naukę w zakładzie Andrzeja Czupkiewicza z dnia 1.12.1948 r.

Rzemieślnicza we Wrocławiu wynika m.in., że Cech: nie prowadził w tym czasie dokumentacji, nie organizował zebrań, miał problemy z pozyskiwaniem składek, nie uregulował spraw ruchomości poniemieckich użytkowanych w biurze Cechu. Zarząd działał w niepełnym składzie. W latach 1950–1951 sprawowali go: Starszy Cechu – Andrzej Czupkiewicz, Podstarszy Cechu – Alfred Kotowski (który wyjechał z Bolesławca), sekretarz – Bolesław Krauze, skarbnik – Edmund Jagielski; w 1952 r.: Starszy Cechu – Franciszek Mizerka, Podstarszy Cechu – Józef Kubiak, sekretarz – Bolesław Krauze, skarbnik – Edmund Jagielski. Trudny okres trwał kilka lat i doprowadził do znacznego zmniejszenia liczby zakładów prywatnych. W 1952 r. Cech liczył 45 członków, a dwa lata później rzemieślników zrzeszonych w Cechu zostało już tylko 35, w tym 7 piekarzy.

W 1955 r. nastąpiły kolejne zmiany organizacyjne. Zgodnie z zarządzeniem Ministra Przemysłu Drobnego i Rzemiosła z dnia 4 października 1955 r. z końcem 1955 r. zlikwidowano wszystkie okręgowe związki cechów, a ilość cechów zmniejszono do 29 (4 cechy branżowe i 25 cechów rzemiosł różnych). Wśród cechów, które pozostały był Cech Rzemiosł Różnych z siedzibą w Bolesławcu.

W 1956 r. doszło do zmian we władzach central-

nych kraju i do tzw. odwilży gomułkowskiej. 11 września 1956 r. Sejm uchwalił nową ustawę o izbach rzemieślniczych i Związku Izb. Ustawa spełniała postulaty demokratyzacji samorządu rzemieślniczego, zniesienia zarządów komisarycznych, wprowadzała realny system podatkowy, a także wyznaczała rzemiosłu konkretne zadania w spełnianiu planów gospodarczych. W listopadzie 1956 r. w bolesławieckim ratuszu doszło do spotkania około 100 lokalnych rzemieślników, których większość wystąpiła ze Spółdzielni Pracy i wstąpiła do Cechu Rzemiosł Różnych. Starszym Cechu pozostał Franciszek Mizerka, a do zarządu weszli: Lesław Żabski, Bolesław Krauze, Edmund Jagielski i Alojzy Skorupa. Biurem Cechu dalej kierował Antoni Merdas. Cech w 1956 r. liczył aż 120 członków, co w porównaniu ze stanem z 1954 r., oznaczało znaczny wzrost.

W sierpniu 1957 r. obchodzono dziesięciolecie Cechu. W uroczystościach rocznicowych udział wzięli przedstawiciele władz wojewódzkich i delegacje z Izby Rzemieślniczej z Wrocławia. Byli też przedstawiciele władz miejskich i powiatowych, członkowie organizacji społecznych i członkowie Cechu.

W październiku 1961 r. zarząd Cechu wystąpił z propozycją utworzenia Wielobranżowej Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Bolesławcu, która

Zakład rzeźniczy Andrzeja Czupkiewicza

Zakład rzeźniczy Andrzeja Czupkiewicza

IZBA RZEMIEŚLNICZA
w **Wrocławiu**
ul. Szajnochy 4 - tel. 374-45

Legitymacja mistrzowska Nr **3560**

Zygmunt Kamrowski
imię i nazwisko
5. VII. 1914 r.
data urodzenia

jest **MISTRZEM**
w rzemiośle **garnieciarstwa**

Wrocław 1967 r.
IZBA RZEMIEŚLNICZA WE WROCŁAWIU
PREZES

Własnoręczny podpis

DR-Rz/09/20 - Legitymacja mistrzowska
CWD zam. 2082/ZW/S ZPI zam. 622/65 15 000

Legitymacja Zygmunta Kamrowskiego, 1967 r.

CENTRALNY ZWIĄZEK RZEMIOSŁA

LEGITYMACJA

NR **14298**

WARSZAWA

dnia **1 października 1982 r.**

Postanowieniem Prezydium
Krajowej Rady Rzemiosła
Centralnego Związku Rzemiosła

Ob. **Zygmunt**
Kamrowski

odznaczony(o) został(o)
**HONOROWA
ODZNAKĄ RZEMIOSŁA**

PREZES ZARZĄDU PRZEWODNICZĄCY RADY

Legitymacja Zygmunta Kamrowskiego z 1982 r.

powstała 19 lutego 1962 r. Do kręgu organizatorów należeli: Franciszek Mizerka, Marian Jarosz (wulkanizatorstwo), J. Winiarski, Antoni Igras (kował), Otton Zych (szklarz), Dymitr Jusypenko, S. Czepiel oraz Bolesław Kwiatkowski. Do Spółdzielni, która swym zasięgiem obejmowała powiaty: bolesławiecki, lwówecki, lubański i zgorzelecki, przystąpiło 23 rzemieślników. Prezesem został Franciszek Mizerka, a przewodniczącym Rady Spółdzielni – Zygmunt Kamrowski (ceramik).

W Bolesławcu, podobnie jak w innych miastach, corocznie w ramach: „Wiosny Bolesławieckiej” organizowano Dni Rzemiosła. Odbywały się wówczas spotkania rzemieślników z władzami, prezentacje osiągnięć i planów, były one również okazją do nagrodzenia wyróżniających się rzemieślników. Wydarzeniom tym towarzyszyły występy artystyczne, wydarzenia sportowe, pokazy, spotkania z ludźmi kultury i sztuki.

Wydarzeniem na szeroką skalę był Dzień Rzemiosła Dolnośląskiego, zorganizowany 10 maja 1962 r. Licznie wzięli w nim udział rzemieślnicy z całego byłego województwa wrocławskiego, delegacje cechowe z innych województw, przedstawiciele władz różnego szczebla oraz wiceprzewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości – Stanisław Gabryl.

W roku 1966 ruszyły przygotowania do obchodów 20-lecia Cechu, które miały odbyć się w 1967 r. Powołano wówczas Koło Młodych Rzemieślników, które miało na celu szkolenie nowych adeptów różnych zawodów, a także przekazywanie wiedzy młodszemu pokoleniu. Nadano także srebrne i złote odznaki „Zasłużonego Mistrza w szkoleniu i wychowaniu uczniów” dla mistrzów będących najlepszymi nauczycielami zawodu.

7 maja 1967 r. zorganizowano uroczystości 20-lecia rzemiosła bolesławieckiego Jubileusz połączono z obchodami 22. rocznicy zakończenia II wojny światowej. W skład Komitetu Organizacyjnego obchodów weszli: Franciszek Mizerka – Starszy Cechu, Michał Bigosiński – mistrz fryzjerski, Władysław Grzęda – mistrz piekarski, Zdzisław Tarnachowicz – mistrz fryzjerski, Jan Moryson – mistrz fryzjerski, Józef Kotul – mistrz mechaniki precyzyjnej, Stefan Donarski – mistrz piekarski, Kazimierz Korol – technik budowlany, Eugeniusz Stachowski – malarz, Stanisław Ignaczak – elektryk. W Komitecie Honorowym uroczystości zasiadali: Włodzimierz Lechowicz – Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości (były minister handlu); Władysław Wiśniowski – poseł na Sejm PRL, Wiceprezes Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu; prof. Leonard Hohense – sekretarz centralne-

Dni Rzemiosła Dolnośląskiego w Bolesławcu, 1962 r.

ZAPROSZENIE

CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH w BOLESŁAWCU

uprzejmie zaprasza

Ob. *P. Skorupa z małżonką*

NA UROCZYSTOŚĆ 20-LECIA CECHU RZEMIOSŁ RÓŻNYCH

która odbędzie się

w dniu 7 maja 1967 r. w Bolesławcu

PROGRAM UROCZYSTOŚCI:

- Godz. 10,-** Zbiórka Rzemiosła i Delegacji bratnich Cechów przy siedzibie Cechu ul. Janka Krasickiego 15 — Formowanie pochodu.
- Godz. 10³⁰** Wymarsz pochodu do Pomnika II-giej Armii Wojska Polskiego ulicami: Janka Krasickiego, Karola Marki, Plac Armii Czerwonej. Złożenie kwiatów przy Tablicy Pamiątkowej Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. — Złożenie Wianca przy Pomniku Wdzięczności, Dąbroszczaków. Rynek, Bol. Prusa, Gen. Karola Świerczewskiego, Sienkiewicza.
- Godz. 11³⁰** Złożenie wianca przy Pomniku II-giej Armii Wojska Polskiego.
- Godz. 11⁴⁰** Manifestacja Rzemiosła przy Pomniku II-giej Armii Wojska Polskiego z okazji 22-giej rocznicy zakończenia 2-giej Wojny Światowej.
- Godz. 12³⁰** Zwiedzanie przez Komitet Honorowy Cmentarza Marszałka Kutuzowa w Bolesławcu.
- Godz. 14,-** Uroczysta Akademia w sali miejscowej Jednostki Wojskowej:
- Powitanie zaproszonych gości, Delegacje bratnich Cechów oraz Rzemiosła z Bolesławca
  - Powitanie Prezydium Akademii.
  - Referat okolicznościowy 20-lecia Cechu Rzemiosł Różnych Bolesławca.
  - Wręczenie nowo ufundowanego sztandaru Cechu.
  - Przeniesienie zaproszonych Gości.
  - Wręczenie odznaczeń zasłużonym rzemieślnikom.
  - Wskazanie Gwiazdy Pamiątkowej do Sztandaru
  - Występy artystyczne Zespołów Młodzieżowych przy Zw. Zaw. Prac. Gospodarki Komunalnej i Przemysłu Terytorialnego we Wrocławiu.
- Godz. 16³⁰** Zakończenie Akademii.
- Godz. 17,-** Wspólny obiad w restauracji Centralna.
- Godz. 17¹⁵** Występy artystyczne Zespołu Młodzieżowego przy Zw. Zaw. Pracow. Gospodarki Komunalnej i Przemysłu Terytorialnego we Wrocławiu na Rynku dla Społeczeństwa Bolesławca.

W czasie uroczystości odbędzie się Zlot Młodzieży Rzemieślniczej z terenu Województwa Wrocławskiego.

KOMITET HONOROWY:

- Minister Włodzimierz Lechowicz** —
Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości
- Władysław Wiśniowski** —
Poseł na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
Wiceprezes Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu
- Professor Leonard Hohense** —
Sekretarz Centralnego Komitetu Stronnictwa
Demokratycznego w Warszawie
- Józef Piaskowski** —
Prezes Rady Związku Izb Rzemieślniczych. —
Prezes Rady Centralnego Związku Rzemieślniczych
Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Warszawie —
Prezes Izby Rzemieślniczej w Olsztynie
- Julian Sadłowski** —
Prezes Związku Izb Rzemieślniczych w W-wie
- Mgr Tadeusz Brzeski** —
Dyrektor Związku Izb Rzemieślniczych w W-wie
- Mgr Jerzy Raminger** —
Prezes Centralnego Związku Rzemieślniczych
Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Warszawie
- Prof. dr Antoni Knot** —
Przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa
Demokratycznego we Wrocławiu
- Mgr Zofia Bartecka** —
Sekretarz Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa
Demokratycznego we Wrocławiu
- Mgr inż. Stanisław Panek** —
Wiceprzewodniczący Prezydium Wojewódzkiej
Rady Narodowej we Wrocławiu
- Fronczek Juszczak** —
Prezes Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu
- Mgr Kazimierz Żriko** —
Dyrektor Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu
- Mieczysław Szweleń** —
Wicedyrektor Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu
- Mgr Franciszek Sendrecki** —
Sekretarz Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Bolesławcu
- Dr Józef Kłosowski** —
Przewodniczący Powiatowego Komitetu Stronnictwa
Demokratycznego w Bolesławcu

Zaproszenie na obchody 20-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu, 1967 r.

Obchody 20-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu, 1967 r.

go komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Warszawie; Józef Piskorski – Prezes Rady Związku Izb Rzemieślniczych, Prezes Rady Centralnego Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Warszawie, Prezes Izby Rzemieślniczej w Oleśnicy; Julian Sadłowski – Prezes Związku Izb Rzemieślniczych w Warszawie; Tadeusz Brzeski – Dyrektor Izb Rzemieślniczych w Warszawie; Jerzy Raminger – Prezes Centralnego Związku Rzemieślniczych Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu w Warszawie; prof. dr Antoni Knot – Przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego we Wrocławiu; Zofia Bartecka – Sekretarz Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego we Wrocławiu; inż. Stanisław Panek – Wiceprzewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu; Franciszek Juszcak – Prezes Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu, Kazimierz Żyłko – Dyrektor Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu; Mieczysław Szwefel

ści Narodu w Bolesławcu; Dowódca Garnizonu Bolesławiec. Na uroczystość przybyły delegacje z: Lubina, Jawora, Góry, Świdnicy, Zgorzelca, Oławy, Bystrzycy Kłodzkiej, Dzierżoniowa, Kamiennej Góry, Strzelina, Kłodzka, Jeleniej Góry, Oleśnicy, Cechu Elektryków z Wrocławia, Cechu Rzemiosł Metalowych z Wrocławia, Cechu Rzemiosł Skórzanych z Wrocławia.

Uroczystości rozpoczęły się o godzinie 10.00 pod siedzibą Cechu przy ul. Janka Krasickiego 15 (dzisiejsza ul. M. Opitza), gdzie rozpoczęto formowanie pochodu, który wyruszył następnie w kierunku pomnika II Armii Wojska Polskiego. Pochód szedł ulicami: Janka Krasickiego, Karola Miarki, na Plac Armii Czerwonej (dzisiejsza ul. Bankowa) – gdzie złożono kwiaty pod tablicą ZBoWiD i pod Pomnikiem Wdzięczności Armii Radzieckiej – następnie przeszedł ulicami: Dąbrowszczaków (dzisiejsza ul. Kościelna), B. Prusa, gen. K. Świerczewskiego i H. Sienkiewicza (obie tworzą dziś ul. Zgorzelecką). Pod pomnikiem złożo-

Sztandar Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu z 1967 r., rysunek

– Wicedyrektor Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu; Franciszek Senderecki – Sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR w Bolesławcu; lek. Józef Kłosowski – Przewodniczący Powiatowego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Bolesławcu; Tadeusz Kamola – Sekretarz Powiatowego ZSL w Bolesławcu; Edward Lercher – Przewodniczący Prezydium PRN w Bolesławcu; Stanisław Kalak – Przewodniczący Prezydium MRN w Bolesławcu; Józef Buldańczyk – Przewodniczący Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu w Bolesławcu, Michał Pawłowski – Przewodniczący Miejskiego Komitetu Frontu Jedno-

no kwiaty i uczczono rocznicę zakończenia II wojny światowej. Kolejnym punktem uroczystości było zwiedzenie Cmentarza Marszałka Kutuzowa i akademii w sali Jednostki Wojskowej.

W czasie akademii ogłoszono referat okolicznościowy, wyróżniono zasłużonych rzemieślników oraz wręczono Cechowi nowy sztandar. Miał on wielkość 100x110 cm. Na jednej stronie – w kolorze czerwonym – umieszczono godło PRL i osiem emblematów rzemieślniczych. Na drugiej – w kolorze zielonym – znajdował się napis „Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu 1947–1967”, a w górnym narożniku widniał

Spotkania świąteczno-noworoczne w salonie fryzjerskim Michała Bigosińskiego (drugi z lewej), 1962 r.

Salon fryzjerski Michała Bigosińskiego, 1964 r.

Zebranie Zarządu Cechu (w dolnym rzędzie od lewej: M. Bigosiński, A. Skorupa, Fr. Mizerka, W. Falkowska, Wł. Grzęda, w górnym rzędzie z prawej – B. Kwiatkowski), pocz. I. 70. XX w.

Uroczystość cechowa

Mieczysław Żołędź podczas tworzenia replik historycznych pieczęci umieszczonych w Bramie Piastowskiej w Bolesławcu, l. 70. XX w.

Ludwik Orzech przed Muzeum Kutuzowa, 1945 r.

Od prawej: Ludwik Orzech i Wacław Skłodowski, II poł. l. 40 XX w.

herb miasta. Sztandar został ufundowany przez rzemieślników, którzy wpłacali dobrowolne składki.

Ważnym elementem obchodów było także uroczyste wbijanie okolicznościowych Gwoździ Pamiętkowych, których łącznie wykonano 233 sztuki. Zawierały one dane zaprzyjaźnionych Cechów śląskich, imiona i nazwiska polityków, rzemieślników i zasłużonych. Wśród członków cechu, którzy otrzymali imienne gwoździe byli: Starszy Cechu – Franciszek Mizerka, Podstarszy – W. Rachubiński, Podstarszy – Bolesław Kwiatkowski, sekretarz – Alojzy Skorupa,

skarbnik – Edmund Jagielski, członek zarządu – Marian Cichy, członek zarządu – Marian Worwąg, członek zarządu – Józef Wasiuk, a także: Józef Kubiak, Józef Mostowiak, Z. Rybak, St. Kopacz, Stefan Donarski, Filip Michalik, Bronisława Patena, H. Lisowski, Stanisław Stupiec, F. Bartoń, J. Puchalski, St. Abramowicz, Alfred Kotowski, C. Skulski, Jan Onacki, M. Żelazko, Stanisław Ignaczak, Marian Młotek, B. Gwóźdź, Jerzy Sokołowski, Oskar Raab, J. Drąg, B. Sikora, Eugeniusz Stachowski, Otton Zych, J. Buszta, T. Dymitryon, St. Michnowski, Stefan Kostulski,

Obchody 30-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu, 1976 lub 1977 r.

Piotr Świrski, J. Krzemiński, Stanisława Długosz, H. Kowalczyk, W. Kwiatkowski, Karol Ładocha, Andrzej Skiba, B. Zielonka, Józef Kotul, Michał Bigosiński, Karolina Dmochowska, Władysław Grzęda, T. Horoszko, Adam Kwiatkowski, Jan Moryson, Lucjan Rewers i R. Iwaniec. Podczas akademii wręczono też odznaczenia. Honorową Odznakę Rzemiosła otrzymali: Władysław Grzęda, Wojciech Rachubiński i Wiczesław Kapusto. Dolnośląską Odznakę Rzemiosła otrzymali: Jerzy Sokołowski, Stanisława Długosz, Bronisława Patena, Karol Bocheński, Waldemar Danielewicz, Zdzisław Tarnachowicz, Józef Wasiołek, Lucjan Rewers, Bolesław Kwiatkowski, Marian Cichy, Otton Zych i Józef Kubiak.

W 1970 r. Cech liczył 262 członków, a ich ilość stale wzrastała. Zarząd stanowili wówczas: Franciszek Mizerka – Starszy Cechu, Alojzy Skorupa – I Podstarszy, Władysław Grzęda – II Podstarszy, Marian Młotek – sekretarz, Bolesław Kwiatkowski – skarbnik, Marian Cichy, Michał Bigosiński, Józef Kotul, Marian Worwąg Władysław Kotowski – członkowie Zarządu.

W 1973 r. doszło do zmian w kierownictwie Cechu. Franciszka Mizerkę na stanowisku Starszego Cechu zastąpił Alojzy Skorupa. W końcu tego roku liczba zakładów usługowo-wytwórczych wynosiła 281. Jednym z najaktywniejszych członków w tym czasie był artysta-rzemieślnik Mieczysław Żołędź, twórca m.in. malowideł we wnętrzach Pałacu Ślubów bolesławieckiego ratusza, a także kawiarni „Ratuszowa”, „Toskano”. Ponadto należy wymienić Jerzego Sokołowskiego, Adama Kowalskiego i Antoniego Makowskiego, którzy pracowali przy uruchomieniu historycznego zegara na zabytkowej wieży ratusza miejskiego, czy fryzjera – Ludwika Orzecha.

W 1975 r. przeprowadzono reformę admini-

stracyjną kraju, w wyniku której powstało 49 województw. W następstwie tych zmian, 1 października 1975 r., bolesławiecki Cech swym zasięgiem objął tereny sąsiednich miast i gmin – Nowogrodźca, Lwówka Śląskiego, Węglińca, Osiecznicy i gminy Bolesławiec. Poszerzenie zasięgu Cechu i rozwój rzemiosła w regionie wpłynęły na zwiększenie liczby warsztatów, których w tym czasie funkcjonowało 379. Mimo to rzemieślnicy wskazywali liczne problemy, które utrudniały działanie. Odczuwalny był kłopot z zaopatrzeniem w materiały i surowce, narzekano na politykę podatkową i kredytową, a także na złe uwarunkowania, co do zatrudniania i szkolenia uczniów. Wszystko to utrudniało inwestowanie w rozwój zakładów, co przekładało się na niskie zyski. Odpowiedzią na rosnące problemy lokalowe było wybudowanie przez Spółdzielnię Wielobranżową pawilonu przy ul. H. i W. Tyrankiewiczów, który miał służyć 8 rzemieślnikom.

Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu w latach 80. XX w. był zarządzany przez dwóch następujących po sobie Starszych – Bolesława Kwiatkowskiego i Eugeniusza Stachowskiego. W 1982 r. członkami Cechu byli m.in.: Zdzisław Abramowicz, Zdzisław Brzeziński, Jerzy Gajski, Wiesław Krawczyk, Maria Łokocka, Józef Olszewski, Weronika Kowalska, Jan Piekarski, Wiesław Śliwiński, Stanisław Stupiec, Józef Szymgin, Lucjan Sztandera, Maria Śląska, Stanisław Weja, Franciszek Nikiforuk, Jan Kędziński, Bronisława Ślusarczyk, Henryk Popiołek, Tadeusz Sadowski, Mieczysław Moskwa. W skład Zarządu Cechu wchodziłi wówczas m.in.: Starszy Cechu – Eugeniusz Stachowski, Podstarszy Cechu – Alojzy Skorupa, Podstarszy Cechu – Michał Piotrowski, członkowie Zarządu: Szczepan Michalczuk, R. Szymala. Pracownikami biu-

Członkowie Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu

Spotkanie Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej, drugi z prawej w górnym rzędzie – Franciszek Mizerka

PAWEŁ SŁIWKO

**40-LAT
RZEMIOSŁA
W BOLESŁAWCU
I LWÓWKU ŚLĄSKIM**

**Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu,
Bolesławieckie Towarzystwo Kulturalne — 1986 rok**

40-lecie Cechu Rzemiosł Różnych, odsłonięcie tablicy pamiątkowej na fasadzie siedziby Cechu, 1986 r.

Ilość zakładów szkolących	Rok	Ilość branż	Liczba uczniów	Egzamin	
				Czeladniczy	Mistrzowski
49	1971	5	116	13	8
48	1972	6	112	13	7
51	1974	8	99	15	9
50	1979	10	111	17	10
55	1982	13	106	19	3
61	1984	15	114	19	1

Statystyka działalności szkoleniowej Cechu w latach 1971–1984

ra byli: B. Wrońska, A. Snopek, Barbara Dylewska, S. Markiewicz, Urszula Róg, K. Chmiel, Gabriela Olczak i L. Jarzab.

W roku 1989 podczas walnego zgromadzenia członkowie Cechu ustanowili tytuł Honorowego Starszego Cechu. Tytuł ten jako pierwszy nadano Franciszkowi Mizerce, który poza sprawowaniem funkcji Starszego Cechu bolesławieckiego, zasiadał również w Radzie Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu.

W końcu 1984 r. Cech skupiał około 644 zakładów, a rok później już 716. Branżę budowlaną reprezentowało aż 300 zakładów, a ceramiczną około 40. Obok branży spożywczej, krawieckiej i fryzjerskiej, rzemieślnicy trudnili się także mechaniką pojazdową, elektromechaniką, ślusarstwem czy produkcją zabawek. Dla życia bolesławian duże znaczenie mieli przedstawiciele branży budowlanej, którzy wykonywali wiele remontów i zbudowali wiele obiektów na potrzeby mieszkańców. Odczuwalna była niedostateczna ilość fachowców trudniących się naprawą sprzętu gospodarstwa domowego, bieżnikowania opon, naprawą okien i szklenia. Wynikało to z małej ilości szkolonych uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej. W latach 1971–1984 liczba zakładów szkolących wzrosła z 49 do 61. Stale rosła także ilość branż, a mimo to liczba uczniów pozostawała niemal stała i oscylowała pomiędzy 99 a 116. Rosła liczba czeladników. Do 1979 r. także zwiększyła się ilość osób, które złożyły egzamin mistrzowski, od 1982 r. zaczęła się jednak zmniejszać, a w 1984 r. spadła do 1.

W 1986 r. Cech obchodził uroczyste 40-lecie swojego istnienia. Na fasadzie budynku przy ul. M. Opitza umieszczono wówczas tablicę o treści:

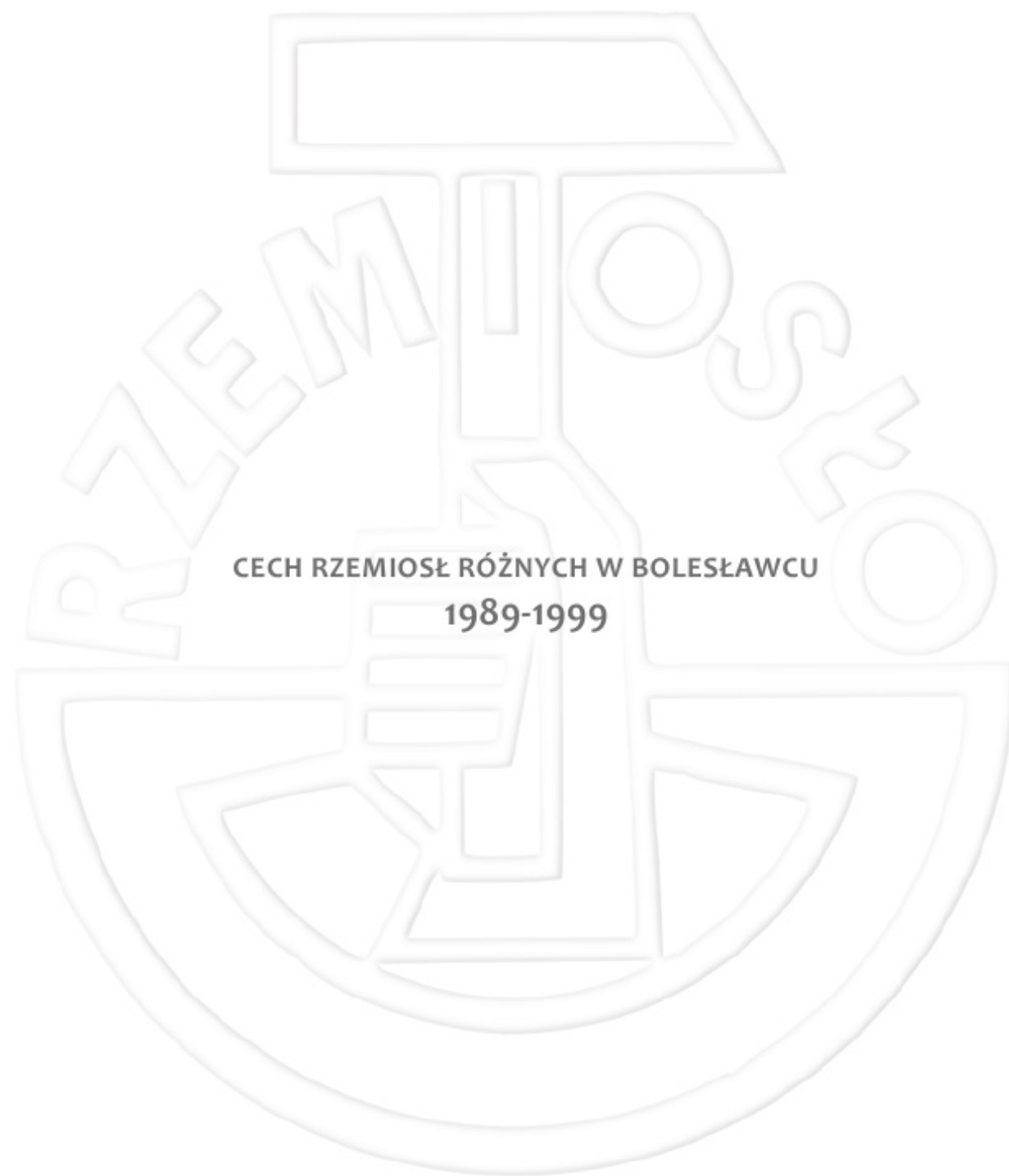
**WIERNI MIASTU I JEGO MIESZKAŃCOM
W 40-LECIE OBYWATELSKIEJ
I PATRIOTYCZNEJ SŁUŻBY
1946-1986 BOLESŁAWIECCY RZEMIEŚLNICY**

W latach 80. XX w. pojawiła się tendencja do tworzenia nowych cechów branżowych w regionie. W 1982 r. władze Lwówka Śląskiego podjęły decyzję

o reaktywacji cechu, funkcjonującego w tym mieście jako samodzielna organizacja do 1975 r. Bolesławieccy rzemieślnicy zabiegali jednak o to, by lwówecki cech stał się filią Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu.

W Nowogrodźcu, decyzją Urzędu Wojewódzkiego z 7 czerwca 1982 r., powstał Cech Rzemiosł Ceramicznych, do którego przeszło wielu rzemieślników całego województwa jeleniogórskiego, w tym około 50 rzemieślników z Cechu z Bolesławca. Cech działał na podstawie statutu z dnia 17 czerwca 1982 r. W skład komitetu założycielskiego weszli: Stanisław Wiza (Parowa), Sławomir Warde (Bolków), S. Stefan (Jelenia Góra), Wiesław Wolski (Bolesławiec), Edward Gmeryński (Jagodzin), Józef Rutyna (Nowogrodziec), Mieczysław Nowacki (Bolesławiec), Jan Onacki (Nowogrodziec), Kazimierz Górczyński (Nowogrodziec), Kazimierz Korol (Gierałtów), Anna Kisielewska (Bolesławiec), Waldemar Wróblewski (Radogoszcz), Andrzej Kajzer (Bolesławiec), Stanisław Kumosz (Bolesławiec), Jerzy Kumosz (Bolesławiec), Jerzy Sołtysek (Milików) oraz Mieczysław Jędruszczek (Bolesławiec). W Zarządzie Cechu znaleźli się: Stanisław Wiza, Karol Kędziński, Wiesław Wolski, Adam Kwiatkowski, Zygmunt Surma, Mieczysław Nowicki oraz Józef Rutyna. Członkami byli ponadto m.in.: Grażyna Górna, Bolesław Rutyna, Franciszek Rutyna, Stanisław Walkowiak, Waldemar Sawicki, Jan Kiełbowicz, Irena Gesner, Ryszard Straburzyński, Kazimierz Orawiec, Zbigniew Waśnik, Zygmunt Kamrowski, Maria Dziadyk, Józef Buldańczyk, Władysław Wolski oraz Konrad Smolarzyk. W tym samym roku powołano Komitet Założycielski Rzemieślniczej Spółdzielni Ceramiczków w Nowogrodźcu.

Pod koniec roku 1982 Cech Rzemiosł Ceramicznych w Nowogrodźcu zrzeszał 65 członków (właścicieli 55 zakładów), w 1983 r. – 72 (właścicieli 60 zakładów), w 1984 r. – 75 członków (właścicieli 62 zakładów). Pod koniec lat 80. XX w. liczba zakładów ceramicznych spadła, w związku z czym w 1989 r. organizacja została rozwiązana. Ostatnim Starszym Cechu był Kazimierz Górczyński.

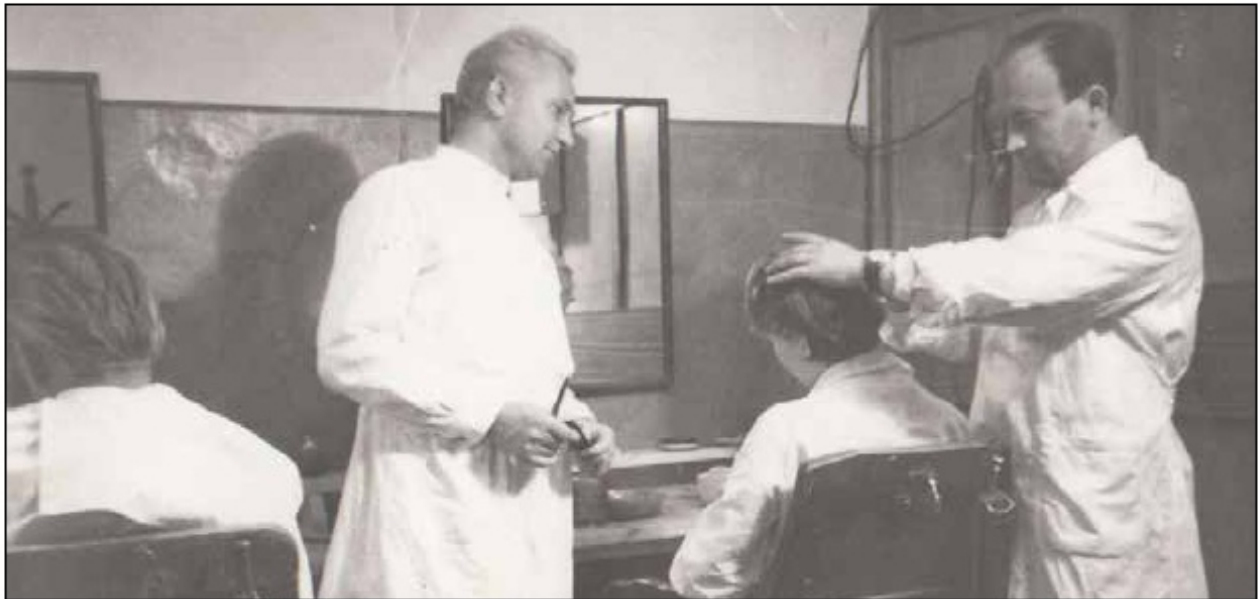

**CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU
1989-1999**

CECH RZEMIOSEŁ RÓŻNYCH W BOLESŁAWCU 1989-1999

Zmiany ustrojowe miały znaczący wpływ na funkcjonowanie zakładów rzemieślniczych w całym kraju. W ciągu czterech lat – między 1988 a 1992 r. liczba zrzeszonych w Cechu na terenie Bolesławca gwałtownie spadła – z blisko 1000 do ok. 200. Zniesiono obowiązkową przynależność do cechów, co spowodowało ich opuszczanie przez wielu rzemieślników, którzy nie widzieli potrzeby zrzeszania się i opłacania składek. Mimo dysponowania skromnymi środkami finansowymi Cech prowadził działalność statutową. Trudny okres udało się przetrwać m.in. dzięki determinacji ówczesnego Zarządu Cechu, któ-

ry w 1992 r. tworzyli: Eugeniusz Stachowski, Józef Musiał, Adam Kopeć, Lucjan Rewers, Krystyna Skirpan, Zbigniew Łucki, Józef Klich, Czesław Pawlikowski i Bolesław Buryło. Władze cechowe złożyły się na zakup komputera dla Cechu, a rzemieślnik Jerzy Rutkowski podarował kserokopiarkę. Pojawiły się jednak problemy pomiędzy władzami miasta a Cechem. Najważniejszym postulatem członków Cechu była ochrona interesów lokalnych przedsiębiorców. Władze wskazywały jednak na niekonkurencyjność ofert miejscowych przedsiębiorców. Konflikt miał podłoże polityczne, jednak szybko został zażegnany.

Jan Rybacki – właściciel zakładu fryzjerskiego przy pracy

Jan Rybacki – właściciel zakładu fryzjerskiego z uczniami

Jan Rybacki – właściciel zakładu fryzjerskiego przy pracy

Z wizytą w zakładzie fryzjerskim u Jana Rybackiego

Adolf Stupiec – właściciel zakładu fryzjerskiego, I. 90 XX w.

Zakład fryzjerski Adolfa Stupca; właściciel zakładu w uczenniami, I. 90 XX w.

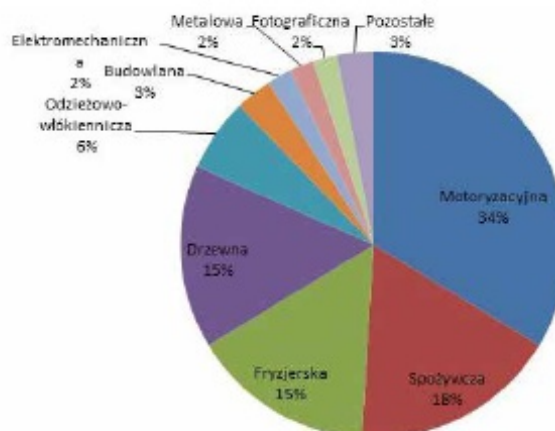
Jednym z czołowych zadań, jakie w latach 90. XX w. stawiał przed sobą bolesławiecki Cech było szkolnictwo zawodowe. Współpracując ściśle z Izbą Rzemieślniczą we Wrocławiu, bolesławiecki Cech organizował kursy i prowadził nabór uczniów na szkolenia w 126 zawodach. Dzięki licznym uprawnieniom, w Bolesławcu można było zdobyć tytuł czeladnika i mistrza. Cech posiadał swoich instruktorów, nauczycieli i egzaminatorów. Najczęściej wybieranymi branżami przez uczniów były: motoryzacyjna, spożywcza, fryzjerska i drzewna.

W 1992 r. Cech szkolił 265 uczniów, z czego 119 w klasach pierwszych. Największą popularnością cieszyły się zawody: mechanika pojazdowa i obsługa samochodów, fryzjerstwo i piekarnictwo. Najmniejszą zaś zawód szewca i zegarmistrza. Z roku na rok rosła liczba uczniów, którzy kończyli naukę zawodu w ramach struktur cechowych.

Rok	Ilość wyszkolonych uczniów
1990	44
1991	64
1992	83
1993	94
1994	107
1995	120
Razem	512

W czerwcu 1995 r. egzaminy zawodowe w Bolesławcu odbyli kandydaci na czeladników i mistrzów w branżach: mechanika pojazdowa i blacharstwo, piekarnictwo i cukiernictwo (około 30 osób, 2 nie zdały egzaminów), budowlana (w tym 2 kandydatów na stolarzy), fryzjerstwo (ponad 20 osób, 4 ubiegające się o tytuł mistrza), instalatorstwo wodno-kanalizacyjne i centralnego ogrzewania. W ramach sprawdzianu praktycznego mistrzowie wykonali prace remontowo-konserwatorskie w budynku Cechu oraz nowe gabloty i biurka.

W roku 1996 władze Cechu tworzyli: Eugeniusz Stachowski – Starszy Cechu, Stanisław Musiał – Podstarszy, Lucjan Rewers – Podstarszy, Adam Kopeć – sekretarz oraz członkowie zarządu: Bolesław Buryło, Zbigniew Kacprzak, Stefan Kostulski, Zbigniew Łucki, Czesław Pawlikowski, Krystyna Skirpan, Zbigniew Korczowski, biurem kierowała Bogusława Dylewska.

Maria Dolik – właścicielka zakładu fryzjerskiego (z tyłu), 1997 r.

Obchody 50-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu. Wymarsz spod siedziby Cechu, 1996 r.

Obchody 50-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu. Przemarsz ulicami miasta, 1996 r.

Obchody 50-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu. Msza św., 1996 r.

Cech zrzeszał 215 członków z miasta i gminy Bolesławiec, Lwówek Śląski, Nowogrodziec, Węgliniec i z gmin Osiecznica i Warta Bolesławiecka.

Rzemieślnicy mogli korzystać z doradztwa podatkowego i szkoleń. Cech posiadał własnego lekarza, który stwierdzał zdolność uczniów do wykonywania konkretnego zawodu. Kilka razy w roku organizowane były imprezy dla młodzieży oraz szkolenia z zakresu BHP. W Cechu odbywały się nie tylko kursy pedagogiczne dla mistrzów, którzy chcieli szkolić uczniów, ale też egzaminy czeladnicze i mistrzowskie. Dyplomy wydawane przez Izbę Rzemieślniczą we Wrocławiu były respektowane w krajach Europy Zachodniej.

W 1996 r. uroczystie obchodzono 50-lecie istnie-

nia z Jeleniej Góry (I miejsce ex aequo), Marian Urbanik z Bolesławca (II miejsce), Kamil Paszewski z Lubania (III miejsce).

Duży nacisk podczas obchodów położono na uhonorowanie wkładu rzemieślników w rozwój miasta. 29 sierpnia 1996 r. Starszy Cechu Eugeniusz Stachowski wystosował list do Prezydenta Miasta Józefa Króla o wyróżnienie następujących rzemieślników – członków Cechu za szczególne dokonania:

- Stanisława Musiały za aktywną pracę w Rejonowej Radzie Zatrudnienia przy Urzędzie Pracy w Bolesławcu, członka Zarządu Cechu, mistrza blacharstwa i lakiernictwa, który zatrudnił 25 pracowników, w tym 15 uczniów;
- Zbigniewa Łuckiego za aktywną pracę na rzecz

Obchody 50-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu. Odznaczeni Złotymi Medalami im. Jana Kilińskiego, od lewej: Stefan Kostulski, Zdzisław Tarnachowicz, Lucjan Rewers, Otton Zych oraz Józef Kotul, 1996 r.

nia bolesławieckiego Cechu. Poprzedziły je inne działania, mające na celu promocję tej organizacji wśród młodego pokolenia. 16 czerwca 1995 r. zorganizowano konkurs „50-lecie rzemiosła na Dolnym Śląsku”, skierowany do młodzieży z regionu, II etap konkursu odbył się w Teatrze Starym. Finalistami zostali: Daniel Członka z Bolesławca i Agnieszka Napora

miasta, m.in. dla parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy przy pl. Zamkowym, zatrudniającego 5 uczniów i udzielającego się jako ławnik Sądu Rejonowego w Bolesławcu;

- Marii Dolik za aktywną pracę na rzecz mieszkańców, za zaangażowanie w pomoc społeczną dzieciom i ludziom starszym, dla których świadczyła

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej z okazji 50-lecia Cechu Rzemiosł Różnych w bolesławieckim ratuszu. Od lewej z przodu: ks. W. Mroszczak, O. Zych, E. Stachowski, J. Król, ks. bp T. Rybak, 1996 r.

bezpłatnie usługi fryzjerskie;

- Marioli i Zbigniewa Korczowskich za stałą opiekę i pomoc na rzecz wychowanków Domu Dziecka, fundatorów wyrobów piekarskich;
- Stanisława Brzozowskiego, który prowadził najstarszą piekarnię w mieście, fundatora wyrobów cukierniczych dla wychowanków Domu Dziecka;
- Henryka Nawrota, zasłużonego mistrza stolarstwa, który od lat świadczył usługi dla miasta, wyposażył m.in. wnętrza Ratusza w dekoracyjne elementy stolarskie;
- Marzeny i Sławomira Kruków za aktywne uczestnictwo w organizowaniu imprez dla społeczności miejskiej i fundację wyrobów cukierniczych;
- Jerzego Ekierta, mistrza stolarstwa, właściciela wzorcowego zakładu, aktywnego współpracownika Urzędu Pracy w walce z bezrobociem;
- Lucjana Rewersa, zasłużonego fotografa, dokumentatora dziejów miasta, aktywnego członka Cechu;
- Bolesława Buryło, zasłużonego rzemieślnika branży budowlanej, aktywnego działacza na rzecz Szkoły Specjalnej i budowy Pomnika Osadników;
- Bolesława Kwiatkowskiego, mistrza malarstwa, zasłużonego Starszego Cechu, świadczącego nieodpłatnie usługi malarskie na rzecz szkół i miasta.

Komitet Organizacyjny obchodów tworzyli: Eugeniusz Stachowski – Starszy Cechu, Stanisław Musiał – Podstarszy, Lucjan Rewers – Podstarszy, Adam Kopeć – sekretarz oraz członkowie Cechu: Czesław Pawlikowski, Bolesław Buryło, Krystyna Skirpan, Zbigniew Łucki, Stefan Kostulski, Zbigniew Kacprzak, Zbigniew Korczowski, Józefa Witas, Mirosław Chorzempa. W Komitecie Honorowym zasiedli: Józef

Król – Prezydent Miasta Bolesławiec, Kazimierz Gawron – Wójt Gminy Bolesławiec, Dorota Pińczuk – dyrektor Szkoły Muzycznej w Bolesławcu, radna Klubu Niezależnych i Paweł Śliwko – radny Klubu Niezależnych, członek Zarządu Miasta.

Jubileusz 50-lecia Cechu zorganizowano 5 października 1996 r. O godzinie 9.30 zaczął się uroczysty przemarsz uczestników i zaproszonych gości spod siedziby Cechu do kościoła pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy przy placu Zamkowym, gdzie o godz. 10.00 zaczęła się Msza św. celebrowana przez ks. biskupa Tadeusza Rybaka. Po Mszy św. grupa przeszła do Ratusza, gdzie odsłonięto pamiątkową tablicę z inskrypcją:

**RZEMIEŚNIKOM I KUPCOM
PIONIEROM POLSKOŚCI
W UZNANIU TRWAŁEGO WKŁADU
W ROZWÓJ BOLESŁAWCA
W ROKU JUBILEUSZU 50-LECIA
1946–1996 MIESZKAŃCY MIASTA**

Odsłonięcia tablicy dokonał Rzemieślnik Senior – Otton Zych w obecności przedstawicieli władz miejskich – m.in. prezydenta Józefa Króla, dygnitarzy kościelnych oraz przedstawicieli Cechu. Poświęcenia tablicy dokonał ks. biskup Tadeusz Rybak.

Następnie w sali widowiskowej Bolesławieckiego Ośrodka Kultury odbyła się gala, w czasie której wręczono odznaczenia dla członków oraz osób zasłużonych dla Cechu. Uroczystość zakończono wspólnym obiadem i bale w kasynie oficerskim przy Al. Wojska Polskiego. Podczas spotkania w sali kina „Forum” wręczono szereg różnego rodzaju odznaczeń i wy-

różnień. Złoty medal im. Jana Kilińskiego otrzymali: Józef Klich, Józef Kotul, Stefan Donarski, Zdzisław Tarnachowicz, Stefan Kostulski, Otton Zych, Lucjan Rewers, Jerzy Sokołowski. Srebrny medal otrzymali: Krzysztof Bąk, Janina Piestrak-Babijczuk, Dorota Pińczuk, Urszula Róg, Bogusława Dylewska, Stanisław Musiał, Bolesław Buryło, Czesław Pawlikowski, Józef Wasiuk, Adam Kopeć, Zbigniew Łucki, Teresa Pietrzakowska, Anna Wojnarska. Honorową Odznakę Rzemiosła otrzymali: Zespół Szkół Mechanicznych w Bolesławcu, Zespół Szkół Zawodowych we Lwówku Śląskim, Zespół Szkół Handlowo-Usługowych w Bolesławcu, Zbigniew Sojka, Barbara Łaba, Józef Danielewicz, Jan Stawiany, Adolf Stupiec, Michał Arndt, Jerzy Rutkowski, Krystyna Skirpan, Jan Walusiak, Jan Rybacki, Jerzy Sikorski, Józef Igras, Franciszek Dajczuk, Antoni Kosior, Łucja Raab, Zbigniew Korczowski, Wacław Kwiatkowski, Piotr Sawczak, Andrzej Olszowy, Andrzej Skiba, Kazimierz Trzebiński, Kazimierz Luszka, Władysław Szymański, Zbigniew Kacprzak, Lech Parpura, Ryszard Ruliński, Stefania Wakuła, Janusz Jakubowski, Adam Kowalski, Józef Tyl, Jerzy Ekiert, Henryk Popiołek, Gabriela Olczak. Dolnośląską Odznaką Rzemiosła uhonorowani zostali: Stanisław Walęga, Beata Ciechanowicz, Bożena Biegacz, Genowefa Godek, Tamara Oświęcimska,

Krystyna Mielnik, Henryk Nawrot, Małgorzata Sobczak, Stanisława Niedziałkowska, Jan Nowak, Jan Sycz, Bolesław Rutyna, Piotr Gąsiorowski, Zdzisław Klityński, Sławomir Kruk, Maria Dolik, Józef Świętek, Zbigniew Zdyr, Janina Kowalik, Wioletta Sobko-Złotek, Stanisława Berezowska, Tadeusz Gliniecki. Statuetki 50-lecia Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu otrzymali: Otton Zych, Bolesław Kwiatkowski, Konstanty Kozłowski, Józef Igras, Antoni Kosior, Stefania Wakuła. Dyplomy Zarządu Miasta Bolesławiec otrzymały wszystkie osoby wymienione we wniosku Eugeniusza Stachowskiego, jaki został skierowany do Prezydenta Miasta Józefa Króla.

W 1997 r. podjęto inicjatywę powołania kapituły dla przyznawania Certyfikatów Gwarantowanej Jakości. Cech Rzemiosł Różnych miał gwarantować, iż dany zakład świadczy usługi najwyższej jakości. Zakłady ubiegające się o certyfikat wyłaniane były przez Kapitułę oraz na wniosek zainteresowanych. Sprawdzano czy zakład był prowadzony przez mistrza (choć dopuszczano też czeladników), brano pod uwagę okres, w jakim nie było skarg na zakład, analizowano też sprawy związane ze szkoleniem uczniów i zatrudnieniem pracowników. Certyfikaty, po pozytywnej weryfikacji, były przyznawane na walnych zgromadzeniach Cechu raz w roku.

Wzór Certyfikatu Gwarantowanej Jakości Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu

**DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA I SOCJALNA CECHU
DO ROKU 1999**

DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA I SOCJALNA CECHU DO ROKU 1999

Bolesławiecki Cech przez cały okres swojego istnienia dbał nie tylko o sprawy zawodowe, ale też aktywnie udzielał się jako organizacja społeczna. Wspierał Bolesławiecki Klub Sportowy, Stowarzyszenie Cukrzyków, Związek Inwalidów Wojennych, Towarzystwo Miłośników Bolesławca, Polski Czerwony Krzyż, stowarzyszenia Kresowe. Współpracował ze szkołami, m.in. z: Zespołem Szkół Handlowych i Usługowych (wcześniej Zespół Szkół Zawodowych), Gimnazjum Samorządowym nr 3 (dawniej Szkoła Podstawowa nr 8), Szkołą Podstawową w Kraśniku Górnym, Liceum Medycznym. Bardzo dobrze układała się współpraca z bolesławieckimi harcerzami, którym Cech ofiarował namioty o wartości 12 tys. zł. W 1958 r. Cech przekazał kwotę 5 tys. zł na nowy sztandar, który używany jest w hufcu ZHP do dzisiaj. Kolejne lata zacieśniły współpracę obu tych środowisk i rzemieślnicy zaczęli wspierać finansowo harcerskie akcje letnie. Troską otaczał też młodzież pochodzącą z niezamożnych rodzin. Od 1958 r. fundował nagrody dla uczniów osiągających wyróżniające wyniki w nauce i praktyce rzemieślniczej. Wybranych dzieciom z Domu Dziecka Cech fundował także książeczki mieszkaniowe.

W 1968 r. rzemieślnicy z bolesławieckiego Cechu pomogli w usuwaniu skutków katastrofy, jaka rok wcześniej zdarzyła się w Iwinach. Na ten cel przekazali w sumie około 15 tys. zł. Na budowę ośrodka sportowo-rekreacyjnego nad Bobrem Cech ofiarował kwotę w wysokości 260 tys. zł. Wsparł także Muzeum Regionalne (obecnie Muzeum Ceramiki), przekazując 42 tys. zł na remont elewacji. W 1995 r. członkowie Cechu włączyli się aktywnie w budowę pomnika Kresowiaków na pl. Dworcowym. Inicjatorem działań był Adam Kowalski (członek Cechu oraz Stowarzyszenia Ziemi Drohobyckiej w Bolesławcu), przedsięwzięcie wsparli także: Eugeniusz Stachowski, Marek Syguła, Bolesław Buryło oraz Janusz Jakubowski.

Cech z Bolesławca aktywnie angażował się w sprawy Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu i innych cechów z terenu Polski, m.in. z: Raszyna, Wolina, Białobrzegów, Piaseczna, Złotoryi czy Lubina. W 1958 r. bolesławianie wzięli udział w uroczystości wręczenia nowego sztandaru dla cechu w Środzie Śląskiej a samą imprezę wsparli dotacją finansową. Z okazji 700-lecia cechu piekarzy z Krakowa, rzemieślnicy z Bolesławca wsparli ich uroczystość kwotą 10 tys. zł. Spore środki finansowe przeznaczono

Dzień Rzemiosła Województwa Wrocławskiego, Wrocław, I. 60 XX w.

Wizyta Eugeniusza Stachowskiego (Starszego Cechu) i Wandy Falkowskiej (kierownika biura Cechu) w Domu Dziecka. Przekazanie jednemu z wychowanków książeczki mieszkaniowej ufundowanej przez rzemieślników.

na Fundusz Grunwaldzki. Była to ogólnopolska akcja będąca wstępem do świeckich obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego. Zyski ze sprzedaży specjalnych cegiełek miały być przeznaczone na organizację obchodów 550. rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Rzemieślnicy bolesławieccy zgodzili się dodatkowo na dobrowolne opodatkowanie swoich zysków (3% ryczałt) na rzecz Funduszu Millenium. Rzemieślnicy wsparli także budowę Pomnika Powstania Warszawskiego w Warszawie, odsłoniętego w 1989 r.

Ważnym aspektem było wszechstronne wsparcie rzemieślników i ich rodzin na pozazawodowej płaszczyźnie, rozwijanie zainteresowań. W 1948 r. zorganizowano pierwszy Rzemieślniczy Klub Sportowy „Bolesławia”, którego inicjatorami byli między innymi: Michał Bigosiński (fryzjer), Marian Kuśnierz (szewc) i Marcei Najder (aptekarz). W Klubie zorganizowano sekcje: piłki nożnej, siatkówki, tenisa stołowego i szachów. W roku 1955 został on włączony, podobnie jak inne kluby sportowe działające na

terenie Bolesławca, w struktury Bolesławieckiego Klubu Sportowego. Bolesławieccy rzemieślnicy: Michał Bigosiński i Eugeniusz Stachowski weszli do Zarządu BKS.

Od 1957 r. Cech organizował imprezy z okazji Dnia Dziecka, wręczając najmłodszym paczki ze słodyczami i owocami. W latach 1962–1968 dzieci rzemieślników mogły korzystać z kolonii letnich w Giebułtowiu koło Świeradowa, a w latach 70. w Mikoszewie. Natomiast sami rzemieślnicy mogli wypoczywać we własnym ośrodku w Międzywodziu. Cech był organizatorem licznych wycieczek turystyczno-krajoznawczych, wczasów, imprez kulturalnych. Dla młodych rzemieślników organizowano żeglarskie, konne albo wędrownie obozy wypoczynkowe. Fundusz socjalny Cechu służył osobom mającym jakiegokolwiek problemy finansowe. Rzemieślnicy mieli też własną Kasę Wzajemnej Pomocy, z której wypłacano pieniądze na wypadek wydarzeń losowych.

Drużyna piłkarska. Od lewej: Ludwik Orzech, Jan Plekarz, Franciszek Czopko, Władysław Wojtalczyk, Marian Cichy.
Drugi od końca - Zdzisław Tarnachowicz, l. 50. XX w.

Rzemieślniczy Klub Sportowy

CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
1999–2016

CECH RZEMIOSEŁ RÓŻNYCH I MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 1999-2016

W 1999 r. nastąpiła zmiana nazwy organizacji na Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości. W 2002 r. doszło do zmiany Starszego Cechu. Został nim Marcin Kuryło. Po 2002 r. w Cechu zrzeszonych było 146 rzemieślników. Dominowali przedstawiciele branży spożywczej tj. mała gastronomia, piekarnie, cukiernie. Dużą liczbę stanowiły także zakłady fryzjerskie. 12 września 2001 r. delegacja rzemieślników z Bolesławca, Zbigniew Korczowski, Czesław Pawlikowski i Michał Arndt, wzięła udział w I Zjeździe Cechów Rzemiosła Polskiego w Warszawie.

Łucki, Zbigniew Korczowski, Jan Rybacki, Barbara Łaba, Stanisław Brzozowski, Józef Danielewicz i Bolesław Buryło; Srebrny Medal im. Jana Kilińskiego: Karolina Dmochowska, Józef Głowacz, Adolf Stupiec, Jan Stawiany, Kazimierz Trzebiński. Przyznano także szereg innych wyróżnień. Dolnośląską Odznakę Rzemiosła otrzymali: Agnieszka Kata, Matylda Kryjak, Mirosław Seneszyn, Irena Gesner, Edmund Ostrowski, Rozalia Niżnik, Joanna Zielińska; Honorową Odznakę Rzemiosła: Wioletta Sobko-Złotek, Marzena Kruk, Krystyna Mielnik, Antoni Makowski,

Zjazd Cechów Rzemiosła Polskiego w Warszawie. Od lewej: Zbigniew Korczowski, Michał Arndt, Czesław Pawlikowski, 2001 r.

W 2006 r. Cech obchodził jubileusz 60-lecia powstania. Honorowy patronat nad tym wydarzeniem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński. Na jubileusz 60-lecia Cechu, obchodzony 26 października 2006 r., przybyli m.in. przedstawiciele władz Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej, samorządowcy z Bolesławca i Lwówka Śląskiego oraz sami rzemieślnicy. Podczas uroczystej gali nagrodzono 36 szczególnie zasłużonych dla Cechu osób. Najbardziej prestiżowe Złote Medale im. Jana Kilińskiego otrzymali: Czesław Pawlikowski, Adam Kopeć, Zbigniew

Marcin Kuryło, Piotr Roman, Ewa Hryciów i Stanisława Berezowska; Srebrną Odznakę „Za szkolenie uczniów w rzemiośle”: Zdzisław Berezowski, Piotr Gąsiorowski, Marian Jaśkiewicz, Józef Niezgoda, Franciszek Klich, Zdzisław Klityński, Jan Stawiany, Bolesław Buryło, Adolf Stupiec, Józef Igras; Złotą Odznakę „Za szkolenie uczniów w rzemiośle”: Stanisław Brzozowski oraz Józef Danielewicz.

11 września 2007 r. wybrano Zarząd Cechu w składzie: Starszy Cechu – Marzena Kruk, Podstarszy – Barbara Łaba oraz Edmund Ostrowski.

**ZASTYDCA SZEFKA
 KANCELARII PREZYDENTA
 RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
 Robert Duda
 Sekretarz Stanu
 SP.046-435-06

Warszawa, 9 sierpnia 2006 roku

Pan
 Marcin Kuryło
 Stary Cechu Rzemiosł Różnych
 w Bolesławcu

Smoczy Pająk

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Lecha Kaczyńskiego uprzejmie dziękuję Panu za informację o obchodach jubileuszu stulecia powstania Cechu Rzemiosł Różnych w Bolesławcu, które odbędą się w dniu 28 października 2006 roku oraz za zaproszenie do objęcia tych obchodów honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Mam przyjemność poinformować Pana, że w uznaniu dorobku Cechu Rzemiosł Różnych oraz znaczenia i wkładu Rzemiosłników w budowę najnowszej historii Ziemi Odryzańskich Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczył list do Uczestników obchodów jubileuszu Cechu w dniu 28 października 2006 roku.

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej życzę Panu udanych przygotowań do jubileuszu, pomysłowego przebiegu obchodów oraz wielu sukcesów i satysfakcji z zaangażowania w życie przemysłowe i społeczne Regionu.

Z pozdrowieniem
Robert Duda

Elżbieta Jakubiak
 Sekretarz Stanu
 Szef Gabinetu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
 47.046-435-06

Warszawa, 28 października 2006 roku

Pan
 Marcin Kuryło

Uczestnicy
 obchodów jubileuszu 60. lecia
 Cechu Rzemiosł Różnych
 w Bolesławcu

Smoczy Pająk

Obchodzony dzisiaj jubileusz stulecia powstania Cechu Rzemiosł Różnych jest szczególnym dniem organizacji zrzeszającej zakłady rzemieślnicze na terenie miasta Bolesławca i jego okolic. Z tej okazji, w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Lecha Kaczyńskiego, pragnę skierować Państwu serdeczne gratulacje i przekazać wyrazy uznania dla pracy i działalności rzemieślników zapracowanych w państwie organizując obchowy.

Od 60 lat bolesławscy rzemieślnicy wkładają się w budowę potencjału miasta i regionu służąc wytwórczo, usługowo, wyodrębniając oraz widząc całą historię społeczności Bolesławca - jako z najpiękniejszych miast Dolnego Śląska - prawdziwą starą rzekę dzięki pięknu i odpowiedzialności swoich wyrobów, uszyciuch, a w końcu dzięki miłośnikom własnych rzemieślników, którzy na tę dawę pracowali. Rzemieślnicy tradycji miasta - odgrywać rolę 151), kiedy to odnotowano wzmiankę o pierwszym bolesławskim cechu - przez setki lat były znaczącym czynnikiem rozwoju Bolesławca i powodów znaczenia dla wszystkich, którzy się do tego przyczyniali.

Tak jest i teraz, bowiem stuleciepowstania historycznego Cechu Rzemiosł Różnych - związane z powojennymi dziejami Bolesławca - jest świadectwem aktywnego i twórczego włączenia się rzemieślników w zagospodarowanie ziemi bolesławskiej.

Wyrażam Państwu, uczestnikom dzisiejszego jubileuszu, w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podziękowanie za dotychczasowe sukcesy, a i wytwórczości w pracy zawodowej, społecznej i obywatelskiej.

Z wyrazami szacunku
Elżbieta Jakubiak

KADA POWIATU **STAROSTA BOLESŁAWSKI**

List Gratulacyjny

**Zarząd i Rada Powiatu Bolesławskiego
 składa gratulacje na ręce Starosty Cechu
 Pana
 Marcina Kuryłło
 z okazji**

60-tej Rocznicy Istnienia Cechu Rzemiosł Różnych

Z okazji 60. lecia Rzemiosł Bolesławskiego i Ludzkiego, łączymy uczucia szanownym w bolesławskim Cechu Rzemiosł Różnych, rzemieślnikom działającym sukcesem zawodowych i edukacyjnych. Historia rzemiosła naszego jest nierozłączna z historią naszego regionu. Pierwszym po wojnie nadszedł na ziemi Bolesławskiej i Ludzkiej, tworzył układowe Rzemiosłnicy. To Państwo i Wasi poprzednicy byliście więc tymi, którzy zaczęli budować tu Polskę.

Władze Powiatu Bolesławskiego pamiętają o tym i gratulują Wam zaangażowania, poświęcenia i profesjonalizmu. Gratulujemy też wychowania wielu rzemieślniczych pokoleń i uznanych osiągnięć, zarówno w sferze zawodowej, jak i publicznej i społecznej.

Z okazji jubileuszu życzymy Wam tradycyjnie znaczenia, zdrowia i pomyślności. Żardujemy to życia zawodowego, jak i prywatnego. Mamy nadzieję, że kolejne rocznice funkcjonowania Cechu znaczenie będą Waszymi kolejnymi sukcesami.

Przewodniczący Rady Powiatu Bolesławskiego
Ján Colokida

Starosta Bolesławski
Krzysztof Kozłowski

Bolesławiec, 28 października 2006 r.

**Prezes
 Związku Rzemiosła Polskiego
 Jerzy Bartnik**

**Zarząd
 Cechu Rzemiosł Różnych
 i Małej Przedsiębiorczości
 w Bolesławcu**

Z okazji jubileuszu 60-lecia Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu - w imieniu Zarządu Związku Rzemiosła Polskiego i swoim własnym składam najserdeczniejsze gratulacje wszystkim: Dzielnicom, Członkom, i Pracownikom Cechu.

Cieszy mnie niezmiernie fakt, iż w dobie postępującej pogoni za sukcesem, w czasach, w których głównym celem wyjątkowej przedsiębiorstwa staje się maksymalizacja zysku - w środowisku rzemieślników i przedsiębiorców zrzeszonych w Cechu nadal żywe są wartości i wartości wywodzące się z 151-letniej tradycji naszych organizacji.

Wzrost i zaangażowanie Członków, Dzielnicy i Pracowników Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości związane z uczestnictwem w różnych przedsięwzięciach Wzajemnej Organizacji, a także szlifując osiągnięcia następują na wzajemnie i wzajemnie siebie.

Rzemieślnikom zrzeszonym w Cechu, jego Sejmikom, Dzielnicom, i Pracownikom oraz ich rodzinom życzę sukcesów w realizacji wszystkich ambitnych zamierzeń i planów związanych z rozwojem i umocnieniem małej przedsiębiorczości, tak istotnej dla rozwoju gospodarczego całego kraju.

Życzę wszystkim Państwu wszelkiej pomyślności i wiele powodzenia, gorąco przepraszam, iż może obowiązki nie pozwoliły mi osobiście uczestniczyć w dzisiejszych uroczystościach.

Z wyrazami szacunku
Bartnik
 Jerzy Bartnik

Warszawa, 28 października 2006 r.

List gratulacyjne z okazji 60-lecia Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu

W 2009 r. dzięki wsparciu władz lokalnych wyremontowano siedzibę Cechu przy ul. M. Opitza 15. Ponadto Cech zakupił nowy sztandar. Działania władz na rzecz bolesławieckich rzemieślników zostały docenione przez Dolnośląską Izbę Rzemieślniczą oraz Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu. 24 czerwca 2009 r. przedstawiciele tych organizacji odznaczyli prezydenta Miasta Piotra Romana i przewodniczącą Rady Miasta Janinę Piestrak-Babijczuk Złotymi Medalami im. Jana Kilińskiego.

19 maja 2011 r. wybrano Zarząd w składzie: Marzena Kruk – Starszy Cechu, Grażyna Matczak – Podstarszy, Edmund Ostrowski – Podstarszy, Matylda Kryjak

rzemieślniczych było 313. Najwięcej uczniów kształciło się w zawodzie fryzjera (86 osób), na drugim miejscu uplasował się zawód mechanika pojazdowego (51 osób). Praktyki dla młodzieży odbywały się w 131 renomowanych, sprawdzonych zakładach rzemieślniczych. W 2012 r. do egzaminu czeladniczego przystąpiło ogółem 153 uczniów, z tego w siedzibie bolesławieckiego Cechu odbył się egzamin dla 132 uczniów, a do egzaminu mistrzowskiego przystąpiło 9 osób.

Obecnie Cech zrzesza 148 zakładów rzemieślniczych z terenu miasta i powiatu bolesławieckiego oraz 2 spoza tego obszaru. Dominuje branża fryzjerska

Siedziba Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości przy ul. Opitza 15 w Bolesławcu

– sekretarz, Jan Stawiany – skarbnik i członkowie Zarządu: Wioletta Sobko-Złotek, Henryk Nawrot. Do dnia dzisiejszego pozostaje on niezmienny.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. liczba zakładów zrzeszonych w Cechu wynosiła 179. Dominowała branża budowlana, spożywcza (gastronomie, cukiernie, piekarnie) oraz zakłady fryzjerskie. Młodych ludzi odbywających praktyczną naukę zawodu w zakładach

– 37 zakładów. Sporą grupę stanowią: branża budowlana – 24 zakłady, zakłady mechaniki pojazdowej, elektromechaniki, blacharskie i lakiernicze – 23, branża gastronomiczna – 14 oraz piekarnie i cukiernie – 13. Wiele z tych firm to zakłady rodzinne, których właściciele kontynuują tradycje rzemieślnicze poprzednich pokoleń.

Sztandar Cechu Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości poświęcony w 2009 r.

PROJEKTY, SZKOLENIA

W siedzibie Cechu cyklicznie odbywają się bezpłatne szkolenia dla rzemieślników zrzeszenia, które przeprowadzają inspektorzy i radca prawny z Państwowej Inspekcji Pracy z Jeleniej Góry. Cech inicjuje i pomaga swoim członkom brać udział w wystawach, targach, giełdach, pokazach czy konkursach. Udziela pomocy w zakresie szkolenia uczniów, pomaga w utrzymywaniu kontaktów z organami władz w zakresie szkolenia zawodowego, sprawuje opiekę nad nauką młodocianych pracowników i nadzoruje przebieg procesu nauczania. Cech organizuje szkolenia z zakresu bhp dla wszystkich zrzeszonych przedsiębiorców jak i dla uczniów. Bierze aktywny udział w projektach realizowanych przez Dolnośląską Izbę Rzemieślniczą, które dotyczą głównie szkoleń z zakresu działalności gospodarczej i kulturalnej. Rzemieślnicy mogą także uzyskać pomoc z zakresu prawa podatkowego i ubezpieczeń. Ważnym zadaniem Cechu jest propagowanie zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania zawodu, a w przypadku jakichkolwiek wątpliwości, spory rozstrzygać może sąd cechowy. W ciągu ostatnich kilku lat Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu brał także aktywny udział w wielu międzynarodowych projektach, głównie o charakterze szkoleniowym.

W 2011 r. uczestniczył we wspólnym projekcie Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej oraz CSB Sachsen e.V. pn. „Środowisko – wspólna sprawa dla pogranicza!” współfinansowanym ze środków Unii Euro-

pejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa przy wsparciu Euroregionu Nysa. W ramach projektu odbyło się seminarium, którego gospodarzem był Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu. Seminarium dotyczyło ochrony środowiska na polsko-saksońskim pograniczu.

W 2012 r. Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu, podobnie jak inne cechy z terenu Dolnego Śląska, wziął udział w realizowanym przez Dolnośląską Izbę Rzemieślniczą projekcie pt. „Rzemiosło dba o środowisko”, dofinansowanym ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, w ramach którego od dnia 21 stycznia 2012 r. do 17 listopada 2012 r. przeprowadzono 25 warsztatów pt. „Opłaty i sprawozdawczość związana z korzystaniem ze środowiska dla 7 branż i zawodów”. W ramach projektu w siedzibie Cechu odbyło się osiem branżowych szkoleń dotyczących ochrony środowiska. Szkolenia prowadzone były w formie warsztatów pt. „Opłaty i sprawozdawczość związana z korzystaniem ze środowiska”. Każdorazowo uczestniczyło w nich 20 przedstawicieli firm rzemieślniczych. Ze względu na różnice wynikające z przedmiotu działalności, każde ze spotkań dedykowane było innej branży.

19 czerwca 2012 r. w Międzynarodowym Centrum Spotkań St. Marienthal w Ostritz odbyło się Forum „Kariera bez granic”, poświęcone tematyce orienta-

cji zawodowej w Euroregionie Nysa, w którym wzięła udział 10-osobowa delegacja rzemieślników z bolesławieckiego Cechu, reprezentująca różne zawody. W wydarzeniu, obok delegacji z Polski, udział wzięli przedstawiciele z Niemiec i Czech.

Reprezentanci branży budowlanej: Franciszek

Kata, Sławomir Buryło i Kazimierz Zarówny znaleźli się w grupie 20 przedsiębiorców z Dolnego Śląska uczestniczących w wizycie studyjnej w Niemczech w ramach projektu „Energooszczędne budownictwo w rzemiośle – saksońsko-dolnośląska wymiana doświadczeń”.

PROMOCJA RZEMIOSŁA, KONKURSY, IMPREZY OKOLICZNOŚCIOWE

Cech Rzemiosł Różnych w Bolesławcu co roku organizuje różnego rodzaju przedsięwzięcia mające na celu integrację środowiska rzemieślniczego i promocję rzemiosła.

Od 2007 r. Cech Rzemiosł Różnych wspólnie z powiatem bolesławieckim organizuje konkurs na „Najlepszego Nauczyciela Zawodu”, którego celem jest wyłonienie zakładów rzemieślniczych, które najlepiej przestrzegają prawnej ochrony pracy i zasad bhp przy zatrudnianiu młodocianych pracowników oraz realizując programy praktycznej nauki zawodu osiągają najwyższą jakość w kształceniu zawodowym uczniów. W kolejnych edycjach laureatami konkursu zostali:

- I edycja konkursu (2007) – Antonina Kopała-Wdowiak
- II edycja konkursu (2008) – Mirosław Seneszyn
- III edycja konkursu (2009) – Bolesław Buryło
- IV edycja konkursu (2010) – Zdzisław Klityński
- V edycja konkursu (2011) – Rafał Tomczyk
- VI edycja konkursu (2012) – Stanisław Brzozowski
- VII edycja konkursu (2013) – Zbigniew Korczowski
- VIII edycja konkursu (2014) – Grażyna Matczak
- IX edycja konkursu (2015) – Edmund Ostrowski

Od tego samego roku Cech wraz z powiatem bolesławieckim organizuje galę rozdania świadectw czeladniczych i dyplomów mistrzowskich. Najlepsi uczniowie są nagradzani, a ich rodzice otrzymują listy gratulacyjne. Wyróżniani są również rzemieślni-

cy, którzy bardzo dobrze przygotowali swoich podopiecznych do egzaminu czeladniczego.

Od 2011 r. Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Bolesławcu organizuje konkursy dla młodzieży realizującej praktyczną naukę zawodu u rzemieślników z terenu działalności Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej. Były to kolejno: Festiwal Fryzur (2011), Festiwal Smaku (2012), Festiwal Murowany Sukces (2013), Festiwal Na Cztery Koła (2014), Konkurs „THEATRAIR” (2015).

Jedną z najstarszych imprez jest Opłatek urządzany w Cechu Rzemiosł Różnych. Co roku w Cechu organizowana jest wigilia dla rzemieślników, która zawsze skupia ponad siedemdziesiąt osób. Poza członkami Cechu, w wieczerzy wigilijnej uczestniczą władze powiatu, miasta i Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej.

Od 2014 r., 1 maja, w dzień patrona ludzi pracy – św. Józefa, Cech zamawia Mszę św. za wszystkich zmarłych rzemieślników, a podczas Bożego Ciała bierze czynny udział w uroczystej procesji oraz przygotowuje ołtarz.

Każdego roku na przełomie maja i czerwca Cech organizuje biesiady dla zrzeszonych rzemieślników, a w listopadzie odbywa się Bal Mistrza. Członkowie Cechu w uroczystych togach biorą udział w oficjalnej paradzie otwierającej każde Bolesławieckie Święto Ceramiki.

Festiwal Na Cztery Koła, 2014 r.

Wigilia w Cechu. Od lewej: ks. Sławomir Dębowski, prezes Dolnośląskiej Izby Rzemieśniczej – Zbigniew Ładziński, wicestarosta bolesławiecki – Stanisław Chwojnicki, wiceprzewodnicząca Rady Miasta Bolesławiec – Janina Piestrak-Babłiczuk, 2013 r.

Wigilia w Cechu. Od lewej: prezydent miasta Bolesławiec - Piotr Roman, prezes Dolnośląskiej Izby Rzemieśniczej – Zbigniew Ładziński, 2013 r.

Gala wręczenia nagród w konkursie "Najlepszy nauczyciel zawodu w roku szkolnym 2013/2014"

Boże Ciało. Od lewej: Urszula Róg, Edmund Ostrowski, Józef Głowacz, Matylda Kryjak, Henryk Nawrot, Przemysław Godek, Karol Kowalski, Adolf Stupiec

Msza św. z okazji Bożego Ciała w kościele Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Poczet sztandarowy przed ołtarzem „Jezu, ufam Tobie”

Gala wręczenia Złotych Laurów, trzeci od prawej Jerzy Ekiert - właściciel firmy "Kornik", 2000 r.

Bolesławieccy rzemieślnicy – uczestnicy Parady z okazji Bolesławieckiego Święta Ceramiki, 2009 r.

Bolesławieccy rzemieślnicy z Jerzym Szmajdzińskim – wicemarszałkiem Sejmu RP oraz Zbigniewem Ładzińskim – prezesem Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej, Bolesławieckie Święto Ceramiki 2009 r.

Bolesławieccy rzemieślnicy i uczniowie – uczestnicy Parady z okazji Bolesławieckiego Święta Ceramiki, 2016 r.

ANEKSY

WYKAZ STARSZYCH CECHU:

Andrzej Czupkiewicz (1946–1951)
Franciszek Mizerka (1952–1972)
Alojzy Skorupa (1973–1975)
Bolesław Kwiatkowski (1975 lub 1976–1981)

Eugeniusz Stachowski (1981–2002)
Marcin Kuryło (2002–2007)
Marzena Kruk – od 11 września 2007

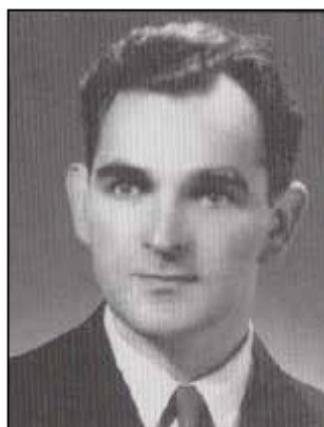
Andrzej Czupkiewicz

Franciszek Mizerka

Bolesław Kwiatkowski

Alojzy Skorupa

Eugeniusz Stachowski

Marcin Kuryło

Marzena Kruk

WYKAZ CZŁONKÓW ZARZĄDÓW CECHU:

Lata 1946–1948

(założyciele, członkowie I Zarządu):

Starszy Cechu – Andrzej Czupkiewicz oraz:
Alfred Kotowski
Marian Kuśnierz
Adam Kowalski

Lata 1950–1951:

Starszy Cechu – Andrzej Czupkiewicz
Podstarszy Cechu – Alfred Kotowski
Sekretarz Cechu – Bolesław Krauze
Skarbnik Cechu – Edmund Jagielski

1952 r.:

Starszy Cechu – Franciszek Mizerka
Podstarszy Cechu – Józef Kubiak
Sekretarz Cechu – Bolesław Krauze
Skarbnik Cechu – Edmund Jagielski

1970 r.:

Starszy Cechu – Franciszek Mizerka
I Podstarszy – Alojzy Skorupa
II Podstarszy – Władysław Grzęda
sekretarz – Marian Młotek
skarbnik – Bolesław Kwiatkowski
członkowie Zarządu:
Marian Cichy, Michał Bigosiński, Józef Kotul,
Marian Worwąg, Władysław Kotowski

1973 r. (wykaz niepełny):

Starszy Cechu – Alojzy Skorupa

1982 r. (wykaz niepełny):

Starszy Cechu – Eugeniusz Stachowski
Podstarszy Cechu – Alojzy Skorupa
Podstarszy Cechu – Michał Piotrowski
członkowie Zarządu:
Szczepan Michalczuk, R. Szymala

1992 r.:

Starszy Cechu – Eugeniusz Stachowski oraz:
Józef Musiał
Adam Kopeć
Lucjan Rewers
Krystyna Skirpan
Zbigniew Łucki
Józef Klich
Czesław Pawlikowski
Bolesław Buryło

1996 r.:

Starszy Cechu – Eugeniusz Stachowski
Podstarszy – Stanisław Musiał
Podstarszy – Lucjan Rewers
sekretarz – Adam Kopeć
członkowie Zarządu:
Bolesław Buryło, Zbigniew Kacprzak,
Stefan Kostulski, Zbigniew Łucki,
Czesław Pawlikowski, Krystyna Skirpan,
Zbigniew Korczowski

2007 r.:

Starszy Cechu – Marzena Kruk
Podstarszy – Barbara Łaba
Podstarszy – Edmund Ostrowski

Od 19 maja 2011 r. Zarząd Cechu:

Starszy Cechu – Marzena Kruk
Podstarszy – Grażyna Matczak
Podstarszy – Edmund Ostrowski
sekretarz – Matylda Kryjak
skarbnik – Jan Stawiany
członkowie Zarządu:
Wioletta Sobko-Złotek, Henryk Nawrot

WYKAZ KIEROWNIKÓW BIURA CECHU

Franciszek Ratajski
Antoni Merdas (1950–1967)
Wanda Falkowska (1967–1991)

Bogusława Dylewska (1992–2002)
Urszula Róg – od 1 lipca 2002 r.

WYKAZ ILOŚCIOWY CZŁONKÓW CECHU / ZAKŁADÓW

ROK	Koniec 1946	1947	Koniec 1948	1949	1952	1954	1956	1970	1973	1975
LICZBA CZŁONKÓW CECHU LUB ILOŚĆ ZAKŁADÓW	106	107	210 (?)	86	45	35 zakładów	120	262	281 zakładów	379
ROK	1984	1985	1988	1996	2002	2006	2007	2009	2012	2016
LICZBA CZŁONKÓW CECHU LUB ILOŚĆ ZAKŁADÓW	644 zakładów	716 zakładów	prawie 800 zakładów	215	146	ponad 200	130	154 rzemieślników i 452 uczniów	179 zakładów	148

WYKAZ RZEMIEŚLNIKÓW I KUPCÓW Z TERENU MIASTA I POWIATU BOLESŁAWIECKIEGO Z ROKU 1947

(W oparciu o: Dolnośląski Informator Gospodarczy, Wrocław 1947)

W nawiasie podano współczesne nazwy ulic i miejscowości, o ile było to możliwe do ustalenia

RZEMIEŚLNICY:

PIEKARZE:

- ADAMOWICZ BRONISŁAW,
gr. Posada (Mierzwin), gm. Krasiewice (Kraszowice)
- BEDNAREK STANISŁAWA,
Bolesławiec, ul. Jaskowicka 24 (ul. Wojska Polskiego)
- BRZOWSKI JÓZEF,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 15
(ul. Zgorzelecka)
- BURDZA JÓZEF,
gr. Głębokie, gm. Klenczara
- CIURA ZYGMUNT,
Klinów 10, gm. Książkowce (Milików)
- EJSMOND KAZIMIERZ,
Głębokie 54 (Parowa), gm. Kleszczewo
(gm. Kliczków)
- HAŃCZAK MIKOŁAJ,
Hermanowice (Raciborowice), gm. Niebylczyce
(Warta Bolesławiecka)
- KLISIEWICZ KAZIMIERZ,
Łąkowice Dolne 30 (Kraśnik Dolny), gm. Kotlicki
Trebów (Trzebień)
- HOLKA ZYGMUNT,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 36
(ul. Zgorzelecka)

- KOCIŃSKI JAN,
Podgródzie 167 (Raciborowice), gm. Niebylczyce
(Warta Bolesławiecka)
- KOŁOWSKI ALFRED,
Kostenko Jakub, Model (Modła), gm. Grzmiące
(Gromadka)
- KOWALCZYK WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Stalina 13 (ul. Komuny Paryskiej)
- KOZŁOWICZ KAZIMIERZ,
Waldów (Wykroty), ul. Wiejska 276, gm. Czarna
(Czarna)
- LIS FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 33
(ul. Zgorzelecka)
- MICHALIK FILIP,
Grzmiąca 51 (Gromadka)
- MOSTOWIAK JÓZEF,
Bolesławiec, ul. Topolowa 9
- PADEWSKI MICHAŁ,
Tylinów 3 (później Bolesławice, obecnie Bolesławiec)
- ROJERSKI EDMUND,
Grodów (Nowogrodziec), ul. Lubańska 1
- SKORUPA FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. Adama Asnyka 30
- SODZAWICZNY LUDWIK,
Bolesławiec, ul. Adama Asnyka 30
- STANGRET FRANCISZEK,

- Grodów (Nowogrodziec), ul. Rynek 16
- STANGRET JÓZEF,
Zabłocie 82
- SZYDA JAN,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 7 (ul. Kościelna)
- WASILEWSKI JAN,
Bolesławiec, ul. 1 Maja 1

RZEŹNICY:

- BICZYSKO JÓZEF,
gr. Hermanowice (Raciborowice), gm. Niebylczyce
(Warta Bolesławiecka)
- BOROWIECKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Szopena 16 (ul. F. Chopina)
- CZUPKIEWICZ ANDRZEJ,
Bolesławiec, ul. Rothlacher 1 (ul. Gdańska)
- JAŚKOWSKI WINCENTY,
Grodów (Nowogrodziec), Rynek 14
- KOMOSIŃSKI PIOTR,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 11
(ul. Zgorzelecka)
- MAJ WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 13
- RAJ HIERONIM,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 48
(ul. Zgorzelecka)
- SERWATKA BARTŁOMIEJ,
Bolesławiec, ul. Stalina 40 (ul. Komuny Paryskiej)
- SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCZA,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 24
(ul. Zgorzelecka)
- STOCIŃSKI WŁADYSŁAW,
Grodów (Nowogrodziec), ul. Strzelecka 23
- SZABAT STANISŁAW,
Szklarowce (Zebrzydowa), gm. Czarna (Czarna)

KRAWCY:

- GERSTMANN FRIEDA,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 9
(ul. Zgorzelecka)
- KRZEŚNIK FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. J. Słowackiego 18 (ul. Sierpnia'80)
- MICHALCZUK FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 4
(ul. Zgorzelecka)
- PRZYBYTNIAK JAN,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 5
(ul. Zgorzelecka)

SZEWCY:

- KAPUSTO WIECZYŚLAW,
Waltersdorf 4

- KOBYLNICKI JÓZEF,
Hermanowice Górne 122 (Raciborowice Górne)
- KUSZYCKI JAN,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 47
(ul. Zgorzelecka)
- SZYMASZKIEWICZ KAROL,
Burglehner 2
- WRÓBEL WŁADYSŁAW,
Grodów (Nowogrodziec), ul. gen. M. Roli-Żymier-
skiego 29 (ul. Bolesławiecka)

FRYZJER:

- BERGHAUSEN ZBIGNIEW,
Szklarowce 146 (Zebrzydowa), gm. Czarna
(Czarna)

FOTOGRAF:

- CHORZEMPA MARIAN,
Bolesławiec, ul. Ogrodowa 2

STOLARZ:

- WOŁOSZYN TEOFIL,
Grodów (Nowogrodziec), ul. gen. M. Roli-Żymier-
skiego 7 (ul. Bolesławiecka)

KOŁODZIEJE:

- KRUPIARZ IGNACY,
Nowa Wieś
- SZTUPIEC STANISŁAW,
Żelazów 250 (Gościszów)
- WOŁOSZYN TEOFIL,
Grodów (Nowogrodziec), ul. gen. M. Roli-Żymier-
skiego 7 (ul. Bolesławiecka)

KOWALE:

- BORNÝ BOLESŁAW,
Tomaszów 53 (Tomisław), gm. Kleszczowa
(Kliczków)
- ŁADOCHA KAROL,
Żelazów 262 (Gościszów), gm. Książkowce
(Milików)
- RADNIK TOMASZ,
Lubiechowo 55 (Lubków)
- RUTKOWSKI JÓZEF,
Stare Jasienice (Stare Jaroszowice)
- SOZAŃSKI ALOJZY,
Niebylczyce 23 (Warta Bolesławiecka)
- STAPIŃSKI JÓZEF,
Niebylczyce 23 (Warta Bolesławiecka)
- WALENISTA WŁADYSŁAW,

Łasice (Łaziska), gm. Niebylczyce
(Warta Bolesławiecka)

- ZIOBER JULIAN,
Rozenko 39

WULKANIZATOR:

- RYCHART HENRYK,
Bolesławiec, ul. A. Asnyka 6a

ŚLUSARZE:

- GARGULIŃSKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 4
- KOCYBA FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. Zacisze 8
- RYNOWIECKI STANISŁAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 50
(ul. Zgorzelecka)
- SINGER LEJZER,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 10

ZEGARMISTRZE:

- BARAN ROMAN,
Grodów (Nowogrodziec), ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 1 (ul. Bolesławiecka)
- TENSCH ELMAR,
Bolesławiec, ul. J. Słowackiego 18 (ul. Sierpnia'80)
- WYBIERZYŃSKI STEFAN,
Grodów (Nowogrodziec), Stalina 14 (ul. 1 Maja)

INTROLIGATOR:

- OSIPIAK EUGENIUSZ,
Bolesławiec, ul. Szopena 5 (ul. F. Chopina)

KUPCY

SKLEPY SPOŻYWCZE:

- BUCZAK STEFANIA,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 24
(ul. Zgorzelecka)
- DANIELEWICZ BRONISŁAWA,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 21
(ul. Zgorzelecka)
- DOROSIEWICZ JÓZEF,
Jazłowiecka 27
- KOWALSKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Stalina 2 (ul. Komuny Paryskiej)
- KOZŁOWSKI JÓZEF,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 8 (ul. Kościelna)
- MACULEWICZ ANASTAZJA,
Bolesławiec, ul. Stalina 1 (ul. Komuny Paryskiej)

- MARCYNISZYN EMIL,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 28 (ul. Zgorzelecka)
- NOWIŃSKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Szopena 3 (ul. F. Chopina)
- SOJA JÓZEF,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 31
(ul. Zgorzelecka)
- SUROWIAK WŁODZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. Szopena 8 (ul. F. Chopina)
- SOBCZAK EDWARD,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 32
(ul. Zgorzelecka)
- WIERZCHOWSKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 7
(ul. Zgorzelecka)
- ZAWAL MIECZYŚLAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 7
(ul. Zgorzelecka)
- ZUBIAK STANISŁAW,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 21
- ŻURKIEWICZ WŁODZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. Stalina 2 (ul. Komuny Paryskiej)

TOWARY TEKSTYLNE:

- DROBIEC PAWEŁ,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego (ul. Rynek)
- MIASKOWSKA JANINA,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 31 (ul. Rynek)

GALANTERIA:

- DASZKIEWICZ WACŁAWA,
Bolesławiec, ul. Kolejowa (ul. I. Daszyńskiego)

TOWARY MIESZANE:

- GERESZ JAN,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 32 (ul. Rynek)
- JAPOLL KAZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 10, „Bazar Polski”
- PAJDA STEFAN,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 36 (ul. Rynek)
- SZTANDERA JAN,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 26 (ul. Rynek)
- TARNAWSKI JÓZEF,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 11

DROGERIA:

- BONIN HUBERT,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 9
(ul. Zgorzelecka)

SPRZEDAŻ NACZYŃ KUCHENNYCH:

- SKORUPA RUDOLF,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 32a (ul. Rynek)

PAPIER I PRZYBORY PIŚMIENNE:

- STĘPNIÓWNA JADWIGA,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 20

KSIĘGARNIA:

- PADEWSKI ANTONI,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego (Rynek)

ZAKŁAD JUBILERSKO-ZEGARMISTRZOWSKI:

- KOWALSKI ADAM,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 9

SPRZEDAŻ WĘDLIN:

- KOMOSIŃSKI PIOTR,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 11
(ul. Zgorzelecka)

NAPRAWA RADIOODBIORNIKÓW:

- KUCZMA MICHAŁ,
Bolesławiec, ul. Kolejowa 21 (ul. I. Daszyńskiego)

APTEKA:

- NAJDER MARCELI,
Bolesławiec, ul. B. Kubika 2

DOM HANDLOWY:

- ORZEŁ WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 5
(ul. Zgorzelecka)

RESTAURACJE:

- GALUSIŃSKI KAZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. 1 Maja 7, „Kucharz Polski”
- KOZŁOWSKI TADEUSZ,
Dworzec Osobowy, Bufet
- MIZERKA FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. Stalina 1 (ul. Komuny Paryskiej),
„Bydgoszczanka”
- PADEWSKI JAN,
Bolesławiec, ul. Cmentarna (ul. Obrońców Helu)
- PILCHOWSKI HENRYK,
Bolesławiec, ul. Kolejowa (ul. I. Daszyńskiego),
„Warszawianka”
- PORĘBSKA HELENA,
Bolesławiec, ul. Szopena 12 (ul. F. Chopina),
„Lucynka”
- TALAR MARIAN,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 25
(ul. Zgorzelecka)

CUKIERNIA:

- FELIKSIK ZOFIA,
Bolesławiec, ul. Szopena 13 (ul. F. Chopina)

WYKAZ RZEMIEŚLNIKÓW Z TERENU MIASTA I POWIATU BOLESŁAWIECKIEGO Z ROKU 1949

(W oparciu o: Księgę rzemiosła polskiego, pod red. J. Sadłowskiego, T. Roszkowskiego, W. Gawłowskiego, Łódź 1949, s. 665-666)
W nawiasie podano współczesne nazwy ulic i miejscowości, o ile było to możliwe do ustalenia

POWIAT BOLESŁAWIECKI

GRUPA DRZEWNA

GRUPA BUDOWLANA I MINERALNA

KOŁODZIEJSTWO

KOMINIARSTWO

- STRZYŻEWSKI KONRAD,
Nowogrodziec, ul. gen. M. Roli Żymierskiego 19
(ul. Bolesławecka)
- WZOREK WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Warszawska

- SZAJNA PAWEŁ,
Niebylczyce 7 (Warta Bolesławecka)
- ŚWIRSKI PIOTR,
Tomin 64 (Tomaszów Bolesławecki)

STOLARSTWO

- CORN JÓZEF,
Grolichów (Grodzanowice, obecnie część Gromadki),
gm. Gromadka
- KĘDZIERSKI STEFAN,
Bolesławiec, ul. B. Chrobrego 23

GRUPA METALOWA I ELEKTROTECHNICZNA

ELEKTROMECHANIKA

- HORODYSKO GRZEGORZ,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 1

INSTALATORSTWO

- FRAJSZCZAK EDMUND,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 17

KOWALSTWO

- DUDZIAK PIOTR,
Nowa Wieś (Nowa Wieś Kraśnicka)
- GŁAPIŃSKI JÓZEF,
Niebyliczyce 23 (Warta Bolesławecka)
- ŁADOCHA KARO,
Żelazów 262 (Gościszów)
- MANDZIAK PIOTR,
Tomin 47 (Tomaszów Bolesławecki)
- MICHALSKI JAN,
Parycz 96 (Parycz), gm. Grodów (Nowogrodziec)
- MÜLLER ZYGMUNT,
Łąkowice Dolne 88 (Kraśnik Dolny)
- RUDZIK JÓZEF,
Grzmiąca 42 (Gromadka)
- WALENISTA WŁADYSŁAW,
Łasice (Łaziska), gm. Niebyliczyce (Warta Bolesławecka)
- WILGAN BRONISŁAW,
Łąkowice 73 (Kraśnik Dolny)

MOSIĘŻNICTWO

- MIZERKA FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. A. Asnyka 51

ŚLUSARSTWO

- GARGULIŃSKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 4
- RYNAWIECKI STANISŁAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 50
(ul. Zgorzelecka)

- WOJNOWSKI STANISŁAW,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 8 (ul. Kościelna)

ŚLUSARSTWO SAMOCHODOWE

- MŁYNAREK FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. Wesoła 1

ZEGARMISTRZOSTWO

- GIBIK KAZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. Jaskowicka 25 (ul. Wojska Polskiego)
- GIRYŁO STEFAN,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 50
(ul. Zgorzelecka)
- KOWALSKI ADAM,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa

GRUPA WŁÓKIENNICZA

KRAWIECTWO

- DUDYŃSKI ANTONI,
Dolne Łąkowice 82 (Kraśnik Górny), gm. Trzebień
- JAGIELSKI EDMUND,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 6 (ul. Kościelna)
- JURASIK JÓZEF,
Tylinów 81 (Bolesławiec)
- MIZERNY WALENTY,
Bolesławiec, ul. gen. K. Świerczewskiego 31
(ul. Zgorzelecka)
- MICHALNIEK FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 4
(ul. Zgorzelecka)
- PALCZEWSKI ANTONI,
Bolesławiec, ul. B. Kubika 14
- PRZYBYTNIK JAN,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 5
(ul. Zgorzelecka)

GRUPA SKÓRZANA

SZEWSTWO

- BARREK JÓZEF,
Bolesławiec, ul. Kolejowa 26 (ul. I. Daszyńskiego)
- DASZKIEWICZ PIOTR,
Bolesławiec, ul. gen. K. Świerczewskiego 47
(ul. Zgorzelecka)
- GŁAZIUK GRZEGORZ,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 2
- KAMIŃSKI JAN,
Łąkowice 72 (Kraśnik Dolny)
- KAPUSTO WIECZYŚLAW,
Bolesławiec, ul. Celna 19 (ul. Prusa)

- KRZYŻANOWSKI ZYGMUNT,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 34 (ul. Rynek)
- Kuśnierz Marian,
Bolesławiec, Kałużowa 11
- Kwiatkowski Bazyl,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 2
(ul. Zgorzelecka)
- Markot Wacław,
Bolesławiec, Al. Partyzantów 4
- Milczarek Wacław,
Bolesławiec, ul. gen. W. Sikorskiego 2
(ul. Komuny Paryskiej)
- Turbach Bolesław,
Grodów (Nowogrodziec)
- Zając Franciszek,
Bolesławiec, ul. 1 Maja 8
- Zając Władysław,
Bolesławiec, ul. Ogrodowa 1

GRUPA SPOŻYWCZA I CHEMICZNA

CUKIERNICTWO

- FELIKSIK ZOFIA,
Bolesławiec, ul. Szopena 13 (ul. F. Chopina)

PIEKARSTWO

- BEDNAREK STANISŁAWA,
Bolesławiec, ul. Jaskowicka 24 (ul. Wojska Polskiego)
- BRZOSOWSKI JÓZEF,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 15
(ul. Zgorzelecka)
- DONARSKI BRUNON,
Bolesławiec, ul. 1 Maja 1
- GRZĘDA WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 3
(ul. Zgorzelecka)
- HOLKA ZYGMUNT,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 36
(ul. Zgorzelecka)
- KOCIŃSKI JAN,
Hermanowice Górne 167 (Raciborowice Górne),
gm. Niebylczyce (Warta Bolesławiecka)
- KOŁOWSKI ALFRED,
Bolesławiec, ul. Zacisze 6
- LIS FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 33
(ul. Zgorzelecka)
- MAŁYSZAK WŁADYSŁAW,
Kłoszczowa 53
- MASŁOWIAK JÓZEF,
Bolesławiec, ul. Topolowa 8
- PADEWSKI MICHAŁ,
Bolesławiec, ul. H. Sienkiewicza 3 (zachodnia

- część ul. Zgorzeleckiej)
- POŁCZYŃSKI LUDWIK,
Bolesławiec, ul. Polna 1
- ROJEWSKI EDMUND,
Grodów (Nowogrodziec), ul. Lubańska 1
- SODZAWICZNY LUDWIK,
Bolesławiec, ul. A. Asnyka 30
- STANGRET FRANCISZEK,
Grodów (Nowogrodziec), Rynek 16
- SUPERNAK MIECZYŚLAW,
Grzmiąca (Gromadka)
- SZYDA JAN,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 7 (ul. Kościelna)

RZEŹNICTWO I WĘDLINIARSTWO

- BICZYSKO JÓZEF,
Hermanowice Górne 170 (Raciborowice Górne)
- BOROWIECKI WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. Szopena 16 (ul. F. Chopina)
- CZUPKIEWICZ ANDRZEJ,
Bolesławiec, ul. Gdańska 1
- GERLACH HENRYK,
Gromadka 80
- JAŚKOWSKI WINCENTY,
Grodów (Nowogrodziec), ul. Rynek 14
- KOMOSIŃSKI PIOTR,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 11
(ul. Zgorzelecka)
- KURZAWSKI JAN,
Bolesławiec, ul. Karpecka 1
- MAJ WŁADYSŁAW,
Bolesławiec, ul. M. Kutuzowa 13
- MULARCZYK SZYMON,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 24
(ul. Zgorzelecka)
- PAŁARCZYK FRANCISZEK,
Bolesławiec, ul. A. Mickiewicza 1
- RAJ HIERONIM,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 48
(ul. Zgorzelecka)
- SERWATKA BARTŁOMIEJ,
Bolesławiec, ul. Stalina 40 (ul. Komuny Paryskiej)
- SŁOCIŃSKI WŁADYSŁAW,
Grodów (Nowogrodziec), ul. Strzelecka 23
- SZABAT STANISŁAW,
Szklarowce 167 (Zebrzydowa)
- TALAR KAZIMIERZ,
Bolesławiec, ul. gen. M. Roli-Żymierskiego 6
(ul. Zgorzelecka)

GRUPA PAPIERNICZA I POLIGRAFICZNA

FOTOGRAFOWANIE

- CHORZEMPA MARCIN,
Bolesławiec, ul. Ogrodowa 2
- SKORUPA RUDOLF,
Bolesławiec, pl. B. Limanowskiego 30 (Rynek)
- ŻABSKI LESŁAW,
Bolesławiec, ul. Kolejowa 28 (ul. I. Daszyńskiego)

GRUPA USŁUGOWA

FRYZJERSTWO

- BARGHAUSEN ZBIGNIEW,
Szklarowce 146 (Zebrzydowa)
- BIGOSIŃSKI MICHAŁ,
Bolesławiec, ul. 3 Maja 7 (ul. Kościelna)
- BUGAJSKI STANISŁAW,
Hermanowice Górne 179 (Raciborowice Górne)
- KRAUZE BOLESŁAW,
Bolesławiec, ul. Celna 7 (ul. B. Prusa)
- ORZECH LUDWIK,
Bolesławiec, ul. Stalina 40 (ul. Komuny Paryskiej)

WYKAZ ZAKŁADÓW RZEMIEŚLNICZYCH ZRZESZONYCHY W CECHU W ROKU 2016

ZAKŁADY FRYZJERSKIE:

- FRYZJERSTWO DAMSKIE, SOLARIUM JANINA ŁADACKA,
ul. Bolesława Prusa 19/21, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO DAMSKO-MĘSKIE „MARYLA” DOLIK MARTA,
ul. Adama Asnyka 17, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO JANINA KOWALIK,
Rynek 9, 59-730 Nowogrodzic
- FRYZJERSTWO LELEK ALEKSANDRA,
ul. Kościelna 10, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO MATYSIAK ZOFIA,
ul. 1 Maja 8, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO MĘSKIE GODEK PRZEMYSŁAW,
ul. Ogrodowa 5, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO MIELNIK KRYSZYNA,
pl. Wolności 10, 59-600 Lwówek Śląski
- FRYZJERSTWO NIEDZIAŁKOWSKA STANISŁAWA,
ul. Stefana Starzyńskiego 17/3, 59-700 Bolesławiec
- FRYZJERSTWO OGÓLNE STUPIEC ADOLF,
ul. Bolesława Prusa 19/21, 59-700 Bolesławiec
- „KOKA” S.C. KORNEL BRODZIKOWSKI, KAROL KOWALSKI,
Al. 1000-lecia 49, 59-700 Bolesławiec
- LASKO AGNIESZKA SZYMAŃSKA MAŁGORZATA S.C.,
ul. Bolesława Kubika 22, 59-700 Bolesławiec
- „MARILYN” SALON FRYZJERSKI JUSTYNA SZEWCZYK,
ul. Zamkowa 1, 59-600 Lwówek Śląski
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „LOK” URSZULA LUBCZYŃSKA,
ul. Komuny Paryskiej 9/10, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „REWA” LIWIŃSKA RENATA,
Łaziska 43/1 A, 59-700 Bolesławiec
- PPUHIK FRYZJERSTWO „KASIA” MARZENA OSTROWSKA-DROZDEK,
ul. Bolesława Kubika 14/14a lok. 3, 59-700 Bolesławiec
- SALON FRYZJERSKI „ANGELIKA” KOZIOŁ ANGELIKA,
ul. Jakuba Jaśkiewicza 17 A, 59-600 Lwówek Śląski
- SALON FRYZJERSKI EWELINA SZAL,
ul. Stefana Starzyńskiego 2/3, 59-700 Bolesławiec
- SALON FRYZJERSKI „GLAMOUR” PATRYCJA MOCNA,
ul. Stefana Starzyńskiego 21 C, 59-700 Bolesławiec
- SALON FRYZJERSKI „JOLA” JOLANTA RABOŁ,
ul. Bolesława Chrobrego 26, 59-700 Bolesławiec
- SALON FRYZJERSKI „MATYLDA” KRYJAK MATYLDĄ,
ul. Bolesławiecka 12 A, 59-730 Nowogrodzic
- SALON FRYZJERSKI „NOEMI” JUSTYNA SZKUTNIK,
ul. Henryka Sienkiewicza 1/1, 59-730 Nowogrodzic
- SALON FRYZJERSKI SOLARIUM DANUTA DRAĞ,
ul. Lubańska 13/14, 59-730 Nowogrodzic
- SALON FRYZJERSKI STYLIZACJA PAZNOKCI „SILVER” JUSTYNA STOJANOWSKA,
ul. Widok 8 B, 59-700 Bolesławiec
- SALON FRYZUR ANNA RYNIA,
ul. Adama Mickiewicza 9/7, 59-700 Bolesławiec
- SALON „IMAGE” – FRYZJERSTWO ADELA SZAN-DROWSKA,
ul. Góralska 24 A, 59-700 Bolesławiec
- SALON URODY „EFEKT” ANGELIKA KŁONICKA,
Raciborowice Górne 181 C, 59-720 Raciborowice Górne
- SALON URODY „MORYSON” JAŚKIEWICZ IRMINA,
ul. Melchiora Wańkowicza 33 A, 59-700 Bolesławiec
- SALON URODY PRESTIGE MARTA SZEWERDA,
ul. Władysława Łokietka 16/9, 59-700 Bolesławiec
- USŁUGI FRYZJERSKIE „MAJA” WIESŁAWA ADLER,
ul. Lubińska 1 A/2 A, 59-706 Gromadka
- ZAKŁAD FRYZJERSKI BOŻENA BIEGACZ,
ul. Rynek 5, 59-730 Nowogrodzic

- ZAKŁAD FRYZJERSKI DAGMARA WALSKA,
ul. Piaskowa 8, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD FRYZJERSKI KACZMARCZYK EWELINA,
Milików 117, 59-730 Nowogrodziec
- ZAKŁAD FRYZJERSKI „KALAMIS” SOBKO-ZŁOTEK
WIOLETTA,
ul. Karpecka 3/4/3, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD FRYZJERSKI MULARCZYK EDYTA,
ul. Melchiora Wańkowicza 37 C, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD FRYZJERSKI PATRYCJA OBOZA, ul. Ko-
ścielna 12, 59-600 Lwówek Śląski
- ZAKŁAD USŁUGOWY – FRYZJERSTWO DANUTA
OSTROWSKA,
ul. Fabryczna 1 D, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD USŁUGOWY „SZYK” NIEDOSZYTKO BAR-
BARA, ul. Górne Młyny 12, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY MECHANIKI POJAZDOWEJ, ELEKTROMECHANIKI, BLACHARSKIE I LAKIERNICZE:

- „ANRO” ANNA BRANDS,
ul. Usługowa 7, 59-700 Trzebień
- AUTOMYJNIA ELŻBIETA KŁONICKA,
ul. Jeleniogórska 10, 59-700 Bolesławiec
- AUTO-NAPRAWA „DAVID” DAVID DURAS,
ul. Lubańska 56 A, 59-700 Bolesławiec
- AUTO-NAPRAWA „KLICH” RAFAŁ KLICH,
ul. Przyjaciół Żołnierza 18 A, 59-600 Lwówek Śląski
- DOMERECKI ANDRZEJ WULKANIZACJA „SYMELGUM”,
Tomaszów Bolesławiecki 174, 59-720 Raciborowice
Górne
- EDWARD PRUSINOWSKI „PRUSINOWSKI CAR
SERVIS”,
Godzieszów 141 A, 59-730 Nowogrodziec
- FIRMA TRANSPORTOWA IMPORT-EXPORT SENE-
SZYN MIROSŁAW,
ul. Kościuszki 51, 59-700 Bolesławiec
- FIRMA TRANSPORTOWA „MIRKO” S.C.,
ul. Kościuszki 51, 59-700 Bolesławiec
- FIRMA USŁUGOWO-TRANSPORTOWA „ZGODA”
JÓZEF NIEZGODA,
ul. Tadeusza Kościuszki 30, 59-700 Bolesławiec
- KLITYŃSKI ZDZISŁAW,
ul. Tadeusza Kościuszki 36 A, 59-700 Bolesławiec
- MECHANIKA POJAZDOWA FRANCISZEK KOŁODZIEJ,
ul. Niepodległości 9, 59-700 Bolesławiec
- MECHANIKA POJAZDOWA IGRAS JÓZEF,
ul. Bolesława Kubika 17 A, 59-700 Bolesławiec
- MECHANIKA POJAZDOWA IMPORT-EXPORT ZDYR
ZBIGNIEW,
ul. Przyjaciół Żołnierza 21 A, 59-600 Lwówek Śląski
- MECHANIKA POJAZDOWA STAWIANY JAN,
ul. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 26,
59-700 Bolesławiec

- MIROSŁAW SZYMAŃSKI ZAKŁAD MECHANIKI
POJAZDOWEJ,
ul. II Armii Wojska Polskiego 3, 59-700 Bolesławiec
- MUCHA KRYSZTOF – SPRZEDAŻ DETALICZNA I
HURTOWA CZĘŚCI I AKCESORIÓW DO POJAZDÓW
SAMOCHODOWYCH,
ul. Dolne Młyny 42, 59-700 Bolesławiec
- „NAWARA-SERWIS” S.C. MARZENA I RAFAŁ NA-
WARA,
ul. Bolesławiecka 40, 59-700 Trzebień
- „PIOMAR” S.C. MIROSŁAWA KOLASA, PIOTR
KOLASA,
Warta Bolesławiecka 36, 59-720 Raciborowice Górne
- PHU MECHANIKA POJAZDOWA, HANDEL USŁU-
GOWY TOMASZ CHUCHRO,
ul. Orla 6, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE
„MOTOR-POL” SP. Z O.O.,
ul. Jaworzyńska 264, 59-220 Legnica
- PUBLICZNY TRANSPORT CIĘŻAROWO-OSOBOWY
JAN LIS SP. J.,
ul. Słowiańska 6, 64-100 Leszno
- SERWIS OPON ANDRZEJ DEBERNY,
ul. Orla 4, 59-700 Bolesławiec
- TRANSPORT MIĘDZYNARODOWY SPEDYCJA
HANDEL EKSPORT-IMPORT „ROAN” ANDRZEJ
ROGOZIŃSKI,
Tomisław 105 B, 59-724 Osiecznica

ZAKŁADY OGÓLNOBUDOWLANE:

- „BUDMAR” MAREK CYTRYŃSKI,
Czerna 34, 59-730 Nowogrodziec
- BUDOWNICTWO DEKARSKO-BLACHARSKIE,
TYNKARSTWO, MURARSTWO, MALOWANIE
RAFAŁ TOMCZYK,
Otok 54, 59-700 Bolesławiec
- „DEKOR” HENRYK BRASZKO,
ul. Wincentego Witosa 3, 59-700 Bolesławiec
- „ED-BIS” ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWO-
HANDLOWY EDMUND OSTROWSKI,
Bożejowice 30 E, 59-700 Bolesławiec
- FIRMA OGÓLNOBUDOWLANA „WOJTEK” TADE-
USZ ZAREMBECKI,
ul. Podleśna 4, 59-730 Nowogrodziec
- FIRMA BUDOWLANA „PROFI” SŁAWOMIR BURYŁO,
ul. Piastów 9, 59-700 Bolesławiec
- FHU „MIRA” MIROSŁAWA NIZIOŁ,
ul. Leśna 8, 59-700 Trzebień
- FIRMA OGÓLNOBUDOWLANA „DUDYŃSKI”
BOGUSZ DUDYŃSKI,
ul. Łasicka 6/3, 59-700 Bolesławiec
- „GABART” HENRYK OKAJ,
ul. Ogrodowa 3/12, 59-700 Bolesławiec

- „INSIDE” S.C. ZAWROTNIAK GERARD, ANIŚKIEWICZ DARIUSZ, ul. Wąska 10, 59-730 Wykroty
- „MS BUD” MARIUSZ SINKOWSKI, Płóczki Górne 75, 59-600 Lwówek Śląski
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „RENO” KATA AGNIESZKA, ul. Tadeusza Kościuszki 53, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO REMONTOWO BUDOWLANE „GREGBUD” GRZEGORZ BORZYSZKOWSKI, Kraśnik Dolny 23 B, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „TERMA-KORK” S.C. RENATA ROSICKA, WERONIKA BITOWSKA, ul. Tadeusza Kościuszki 36, 59-700 Bolesławiec
- USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE GRESZTA ANDRZEJ, Warta Bolesławiecka 7 B, 59-720 Raciborowice Górne
- USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE STĘPIEŃ LECH, Bolesławice 259 A, 59-700 Bolesławiec
- USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE ŻURAW MIECZYŚLAW, Tomaszów Bolesławiecki 165 A, 59-720 Raciborowice Górne
- „VNESTA” SP. Z O.O. SP. K. (KOTOWICZ PRZEMYSŁAW), ul. Bolesława Chrobrego 23 A, 59-700 Bolesławiec
- WALERA ELWIRA PHU BARTOSZ, E!STILO, Warta Bolesławiecka 34 A, 59-720 Raciborowice Górne
- ZAKŁAD MODERNIZACYJNO-BUDOWLANY „DELTA” BEDNARCZUK ADAM, ul. Dolne Młyny 54/2, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD MURARSKI BURYŁO BOLESŁAW, ul. Niepodległości 11, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD OGÓLNOBUDOWLANY JÓZEF GŁOWACZ, ul. Niepodległości 13, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD OGÓLNOBUDOWLANY „ROGALSKI” ARTUR ROGALSKI, ul. Kalinowa 7, 59-700 Bolesławiec
- KWIACIARNIA „GLADIOLA” (ORAZ ZAKŁAD BUDOWLANY) MONIKA ZARÓWNA, Bożejowice 5, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY PIEKARNICZO-CUKIERNICZE:

- CUKIERNIA „BRZozowski I Spółka” S.C. IRENA BRZozowska, STANISŁAW BRZozowski, MAŁGORZATA GRACZYK, CYPRIAN GRACZYK, ul. Kościelna 7, 59-700 Bolesławiec
- CUKIERNIA „MALINKA” LUCYNA KRUK, SŁAWOMIR KRUK, MARZENA KRUK, ul. Fryderyka Chopina 19, 59-700 Bolesławiec
- CUKIERNIA „NOWA” HURT-DETAL LAUDAŃSKI ANDRZEJ, ul. Łasicka 15, 59-700 Bolesławiec

- PIEKARNIA GRZEGORZ ORAWIEC, ul. Sadowa 1, 59-700 Bolesławiec
- PIEKARNIA K. W. WALKOWIAK, ul. Leśna 7, 59-700 Trzebień
- PIEKARNIA PAROWA S.C. WOJCIECH KUCZYŃSKI, HALINA KUCZYŃSKA, Parowa 83, 59-724 Osiecznica
- PIEKARNIA S.C. NOZDRYN-PŁOTNICZY, Raciborowice Dolne 47, 59-720 Raciborowice Górne
- PIEKARNIA S.C. PIOTR GAŚSIOROWSKI, BEATA GAŚSIOROWSKA, ul. Stefana Okrzei 17 A, 59-700 Bolesławiec
- PIEKARNICTWO, CUKIERNICTWO KORCZOWSKI ZBIGNIEW, ul. Karola Miarki 6, 59-700 Bolesławiec
- PIEKARNICTWO HANDEL-DETAL S.C. EWA I ZDZI-SŁAW BEREZOWSCY, ul. Zgorzelecka 3/3, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-PRODUKCYJNE „LANDGRAF” IRENA GESNER, Czarna 140, 59-730 Nowogrodzic
- PPHU „JARMEN” ORAWIEC EDWARD, Tomaszów Bolesławiecki 143, 59-720 Raciborowice Górne
- PPHU „KOŁACZ” PIEKARNICTWO, CUKIERNICTWO S.C., ul. Robotnicza 3, 59-730 Nowogrodzic

ZAKŁADY GASTRONOMICZNE:

- „ANABELA” ANNA SZEWC, Czarna 121, 59-730 Nowogrodzic
- „BAR POPULARNY” HALINA WRZESZCZ, ul. Sierpnia 80 4/6, 59-700 Bolesławiec
- PENSJONAT „ZIELONY DOM” S.C. HELENA KOZIOŁ, FRANCISZEK KOZIOŁ, ul. Dolne Młyny 34, 59-700 Bolesławiec
- PHU „AGMA” AGNIESZKA MANCEWICZ, ul. Dolne Młyny 60, 59-700 Bolesławiec
- PHU „ANIA” S.C. LIDIA STRASZAK, ANDŻELIKA ROSA, Tomisław 41 C, 59-724 Osiecznica
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „MAFEX” MARIUSZ MATCZAK, GRAŻYNA MATCZAK, ul. Stefana Starzyńskiego 21, 59-700 Bolesławiec
- PHU „SERVICE” JACEK OPAŁA, ul. Augusta Cieszkowskiego 17, 59-700 Bolesławiec
- PPHU „ELRIC” AGNIESZKA BURYŁO, ul. Zgorzelecka 25 A, 59-700 Bolesławiec
- RESTAURACJA „EUROPA” TERESA SABADASZ, ul. Morwowa 5, 59-700 Kruszyn
- „RESTAURACJA FANTAZJA” IRENA HANISZEWSKA, ul. Jana Pawła II 50 C, 59-700 Bolesławiec

- RESTAURACJA „OLEŃKA NA STARÓWCE” S.C. ANTONINA KOPAŁA-WDOWIAK, JAROSŁAW GISZTER, Rynek 36/12, 59-700 Bolesławiec
- RESTAURACJA „PETROCHEMIA” KATARZYNA COŁOKIDZI, ul. Augusta Cieszkowskiego 13 B, 59-700 Bolesławiec
- USŁUGI GASTRONOMICZNE, USŁUGI FRYZJERSKIE SZYMON ZIÓŁKOWSKI, Chmielno 92 A, 59-600 Lwówek Śląski
- WSZECHSMAK KRYSZTOF GÓRA, Rynek 12, 59-730 Nowogrodzic

ZAKŁADY HANDLOWE:

- „ANKA” MAŁGORZATA KOWALSKA, ul. 1 Maja 13/2, 59-700 Bolesławiec
- „CER-FAR” PPHU S.C. HENRYK FARBOTNIK BOŻENA DYDISZKO, ul. Tadeusza Kościuszki, 17, 59-700 Bolesławiec
- FIRMA HANDLOWA „KAMAR” MACIEJEWSKA URSZULA, pl. Wolności 21, 59-600 Lwówek Śląski
- FIRMA HANDLOWO-USŁUGOWA „ORION” STANISŁAW PAGÓRSKI, Parowa 40, 59-724 Osiecznica
- „MAJSTER” S.C. MONIKA GREGORCZUK, MARIUSZ LEŚNIAK, ul. Władysława Łokietka 14, 59-700 Bolesławiec
- „POLIMARKT” SP. Z O.O. (JACEK DOMOWICZ), ul. Zabobrze 1, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „GRAF” Jadwiga Mocna, ul. II Armii Wojska Polskiego 28, 59-700 Bolesławiec
- SKLEP „FANTAZJA” S.C. HALINA PIENIĄDZ, BOŻENA MUCHA, ul. Michała Kutuzowa 10, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY STOLARSKIE I CIESIELSKIE:

- ARTYSTYCZNA PRACOWNIA STOLARSKA JANUSZ PUZIO, Przejęśław 81 A, 59-724 Osiecznica
- STOLARNIA „WESELAK” MIROSLAW WESELAK, Bolesławice 254, 59-700 Bolesławiec
- SZAFY WNĘKOWE EUGENIUSZ SZMIT, ul. Adama Mickiewicza 6 C, 59-700 Bolesławiec
- USŁUGI STOLARSKO-CIESIELSKIE BOGDAN FRĄCZEK, ul. Morełowa 15, 59-730 Milików
- ZAKŁAD STOLARSKI NAWROT HENRYK, ul. Bobrowa 19, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD STOLARSKI „SĘK” MARIAN JAŚKIEWICZ, ul. Ceramiczna 12, 59-700 Bolesławiec
- ZAKŁAD STOLARSKI „WALT” TADEUSZ WALĘGA, Zebrzydowa 121 A, 59-730 Nowogrodzic

ZAKŁADY INSTALATORSTWA SANITARNEGO, CENTRALNEGO OGRZEWANIA, GAZOWEGO:

- „DELTA” TECHNIKA GRZEWCZA S.C. WIESŁAW BURŁAK, JOANNA BURŁAK, ul. Bobrowa 3, 59-700 Bolesławiec
- „INSTAL-SERWIS” KRZYSZTOF BEDNARZ, ul. Ptasia 33, 59-700 Bolesławiec
- INSTALATORSTWO SANITARNE I OGRZEWANIA, USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE CZESŁAW PAWLKOWSKI, ul. Żwirowa 15, 59-700 Bolesławiec
- PPHU „VICTORIA” IMPORT-EXPORT WOJCIECH FORBOTKO, ul. Rzemieśnicza 20, 59-700 Bolesławiec
- „TERMOTECHNIKA MR” SP. J. MIROSLAW JAŚKIEWICZ, RYSZARD JANCZAK, ul. Łasicka 54, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY CERAMICZNE:

- CERAMIKA ARTYSTYCZNA „WIZA” STANISŁAW WIZA, Parowa 61, 59-724 Osiecznica
- CERAMIKA BOLESŁAWIECKA „KALICH” JACEK KALICH, ul. Hutnicza 6 A, 59-700 Bolesławiec
- CERAMIKA „MILLENA” S.C. DARIUSZ SIKORSKI, WIESŁAWA SENESZYN, Parzyce 108, 59-730 Nowogrodzic
- FABRYKA NACZYŃ KAMIONKOWYCH „MANUFATURA” SP. J. SMOLEŃSKI & ZWIERZ, ul. Gdańska 30, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY ELEKTROMECHANIKI I KONSERWACJI MASZYN I SPRZĘTU AGD:

- ELEKTROMECHANIKA PRZEMYSŁAW NOWAK, Otok 41, 59-700 Bolesławiec
- „KOSKA” CHŁODNICTWO, KLIMATYZACJA KAZIMIERZ TRZEBIŃSKI, ul. Konradowska 44 A, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY KRAWIECKIE:

- KOŚCIUKIEWICZ ANGIELA, ul. Prusa 16/18, 59-700 Bolesławiec
- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE „SELENE” DOROTA SZYMAŃSKA, ul. 1 Maja 9/10, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY TAPICERSKIE:

- ZAKŁAD TAPICERSKI BRONISŁAW OLEŚ, ul. Grunwaldzka 12, 59-700 Bolesławiec

- ZAKŁAD TAPICERSKI EDWARD UCHACZ,
ul. Łokietka 4/8, 59-700 Bolesławiec

GOSPODARSTWA ROLNE:

- GOSPODARSTWO ROLNE JACEK KOZŁOWSKI
Lubków 93, 59-720 Raciborowice Górne

ZAKŁADY INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ:

- „ELTECH” MAREK KRYSA,
ul. Leśna 1 B, 59-706 Gromadka

ZAKŁADY ELEKTRONICZNE:

- „ALARM-SYSTEM” S.C. JÓZEF PIETKIEWICZ,
DARIUSZ SZYŃKOWSKI,
ul. Orła 3, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY FOTOGRAFICZNE:

- „PROART” GRZEGORZ MATORYN,
ul. Grunwaldzka 4, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY MASARSKIE:

- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE „AD-POL” SP. J. ADOLF SZWEDA,
DOROTA SZWEDA,
Nowa Wieś 37, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY ŚLUSARSKIE:

- ŚLUSARSTWO ANTONI MAKOWSKI,
ul. Komuny Paryskiej 30, 59-700 Bolesławiec

ZAKŁADY ZEGARMISTRZOWSKIE:

- ZAKŁAD ZEGARMISTRZOWSKI OSKAR RAAB,
Rynek 6, 59-700 Bolesławiec

Wydawca:

Na zlecenie:

Tekst ©:

Krzysztof Rajczakowski, Agata Bojanowska, Anna Bober-Tubaj
(Muzeum Ceramiki w Bolesławcu)

Redakcja:

Anna Bober-Tubaj, Agata Bojanowska, Barbara Glinkowska,
Tadeusz Orawiec, Anna Puk, Krzysztof Rajczakowski
(Muzeum Ceramiki w Bolesławcu)

Współpraca:

Urszula Róg, Dominika Pawlikowska, Adam Baniecki, Aleksandra Kornosz-Skorupa,
Renata Czerwińska, Monika Czarnota, Joanna Łuczyn

Zdjęcia i materiały archiwalne ze zbiorów ©:

Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości w Bolesławcu, Archiwum Państwowe we Wrocławiu,
Oddział w Bolesławcu, Dolnośląska Izba Rzemieślnicza we Wrocławiu,
Starostwo Powiatowe w Bolesławcu, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu
oraz

Marta Dolik, Józef Igras, Elżbieta Komosińska, Marian Komosiński, Aleksandra Kornosz-Skorupa,
Anna Orawiec, Katarzyna Pranić, Krystyna Rybacka, Edmund Ostrowski,
Wioletta Sobko-Złotek, Adolf Stupiec

Opracowanie graficzne i przygotowanie do druku ©:

visual art &
DESIGN autorskie
studio graficzne

Grzegorz Matoryn

Projekt strony tytułowej ©:

Anna Puk

© Copyright by
Muzeum Ceramiki w Bolesławcu
Wydanie I, 2016

nakład 500 egz.

ISBN: 978-83-64757-13-6